

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
Minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, szeptember 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérszék: Tisza Kálmán.

A kínai háború.

Tisza Kálmán beszámolója.

Kilencz bűnvádi feljelentéssel terhelt Lengyel nemes.

Öngyilkos ügyvéd.

A Sváb-Deák párbaj.

A város háztartása.

A színész, mint illetenár.

Tárcza: Az arlesi leány. Irta: Daudet Alfonse.

Csarnok: A csudavesszők. Irta: Ujváry Péter.

Tisza Kálmán.

Arad, szeptember 20.

Nagyváradon minden évben feszült érdeklődéssel várják az ősz generális beszámoló napját, mert az ő megnyilatkozása nyomatékosságánál és fontosságánál fogva messze túlterjed egy képviselő beszámolójának keretén és mert nem visszatekintés ez csupán a mult parlamenti munkálkodására, hanem messzire mutató utjelző a jövőben követendő országos politikára. Tisza Kálmán csak akkor beszél, ha fontos mondani valója van és amit mond, az nem csupán választóit, hanem az egész országot illeti. Ez épen az ő politikai nagyságának ismérve, hogy oly súlylyal bír most is az ő egyénisége, kipróbált politikai tevékenysége, mint akkor, amikor még a kormány gyeplőit erős kezében tartotta.

Az egész ország figyelme Nagyváradra volt tehát összpontosítva ma, ahol a liberálisták, de hatalmas bajnoka a politikát élet minden nemes hajtására és

minden vészteljes kinövésére rámutatott és a logika vas erejével megértette mindazokkal, akiket illet, hogy az ország boldogulásának melyek az előfeltételei és hogy a magyar állameszme megrontásának melyek a rákfenéi.

Tisza Kálmán nem tartozik azon szónokok közé, akik az előadás művészetének varázserejével rendelkeznek, akik a hanghordozás fascináló erejével tudnak lelkesíteni. Es mégis honnan van az, hogy az inkább száraz előadás oly lelkesedést tud előidézni, mint aminő a mai volt a beszámoló beszéd elhangzása közben és utána? Ennek magyarázata az, hogy a politikai okosság, a helyzet megismerése, az államférfiu előrelátás, a gyakorlott politikus kormányzási művészete, bezománczozva a puritán jellem, a tiszta hazaszeretet szinaranyával vonul végig beszédén és minden politikai megnyilatkozásán.

Az igazi liberalizmus zászlaját magasan tartja az egyik kezében, a másikban pedig szoroson tartja markában azt a kétélű nehéz pallost, melylyel ő, pusztit mindent, mely e tiszta lobogót beszéne, vagy kezéből kiragadni akarja. Tisza Kálmán tehát gondviselészerű alakja a magyar nemzeti politikának, ki ott áll a küzdelem azon pontján, ahol a támadások a legerősebbek, ahol a magyar nemzeti állameszme elleni harc a legkeményebb. Mint egyszerű közkatoná áll ő a sorban most és mégis az a glória övedzi, melyet a vezér köré illeszt a küzdők táborába.

Megnyugvással tölti el az egész országot az a kijelentése, hogy a most uralkodó kormány azt a politikát üzi, mely a liberalis alapon az ország hajóját biztos révbe vezeti. De nem hunyja be szemét a politika egén tornyosuló fekete fellegek előtt; ellenkezőleg oda irányítja az egész nemzet szemét, figyelmeztetve, hogy ott rejlik a sötét fellegek méhében az a veszedelem, mely bennünket elveszejt. A nemzetiségek veszedelmes aspirációi, a felekezeti békét megrontó néppárti, klerikális mozgalmak és iparkodások, ezek azok a bajok, melyek bennünket már közelről fenyegetnek és melyeknek arra kell ösztönöznie minden igaz fiát e hazának, hogy megtöressék ezeknek vészhozó ereje.

Mily hálás terrenuma volna a politikusknak, ha az ő egyéniségének súlyát, szavának erejét arra használná fel, hogy felkorbácsolva a szenvedélyeket, harsány hangon hangoztatná harcra hívó szövegét ezen veszedelmes jelenségek kipusztítására! De Tisza Kálmán nem áhitozza az olcsó habért, mértékletességre, okosságra int, leszereli hatalmas logikájával a sovínizmusnak feltörő szándékait és céltudatos, de folytonos munkálkodást ajánl a politika irányadó embereinek.

Es nem üres az ő szava, nemcsak óva int és figyelmeztet, hanem pontrólpontra meg is jelöli a munkálkodásnak tárgyát, irányát, tartalmát.

A mai nagyváradi beszámoló tehát egyrészt elismerése annak, hogy a Széll Kálmán-féle politika az ő politikájával megegyezik és hogy ezért támogatja őt

TÁRCZA.

Az arlesi leány.*

Ha az ember a malomból be akar menni a faluba, takaros tanya mellett egy szilfáson kell keresztül mennie. Igazi provencei parasztházak szabálytalan homlokzatával, a pajta tetjén szélforgóval, a padlásról lelógó csigákkal. Mi tetszett oly különösen e házon? — Ha csak néha napján nyitandó kapuja előtt elmentem, miért dobant meg a szívem? Magam se tudtam volna megmondani az okát, de valahányszor láttam, különös borzongós érzés fogott el. Valóságos titkos ház volt az. Ha az ember arra járt, még a kutyák sem vakantottak rá, a tyukok háborítlanul kapargáltak a ház előtt és belülről a viláért se hallatszott volna egy hang ki. Semmi, még az őszvér csengettyűjének csilingelése sem. Ha az ablakon nem lettek volna örökösen hófehér függönyök, meg a kéményből nem szállongott volna kékes füst, azt hitte volna az ember, hogy egy lélek sincs benne.

Tegnap éppen delet harangoztak, hogy a faluból hazafelé menőben voltam. — Az égetőn tűző nap a szilfák árnyékában kergetett,

* Daudet Alfonse „Lettres de Mon Moulin” című könyvéből.

szorosan a tanya kerítése mellé. A ház előtt szekér állott, melyre mogorva legények szénát raktak. A kapu nyitva. — A mint elmentem mellette és bepillantottam az udvarra, egy őszszakállu aggastyánt láttam viseltes kabátban, meglehetősen elnyűtt nadrágban, a mint egy kőlapon ült, fejét tenyerébe hajtva. A mint megálltam a legények egyike halkan odaszólt hozzám: — Pszt! csöndesen uram, így van már a fia szerencsétlensége óta.

Ebben a pillanatban gyászruhás asszony lépett be a kapun, kezénél vezetve egy kis fiucska. Mindkettőjüknel aranyos kötésű imakönyv.

Az asszony meg a kis gyerek miséről jönnek most, folytatta a legény. Napról-napra eljárnak azóta, hogy a fiuk megölte magát! Oh, uram, micsoda csapás volt az! Az öreg azóta fiának ruháit hordja és a viláért se lehetne rábeszélni, hogy másokat vegyen magára. Gyite Ráó! A szekér megindult és én megkértem a kocsi, hadd üljek melléje és hogy mondaná el a megindító históriát.

Jannak hitták, derék, huszéves legény, becsületes képű, egyre elpiruló arczáival akár csak egy leányzó. Mivel, hogy nagyon csinos gyerek volt, bomlottak után a mind a menyecskék, meg a leányok; de ő csak mindig egygyel törődött; egy kis arlesi leánnyal, akit egyszer Arlesben látott meg a bikaviadalban.

Odahaza nem valami jó szemmel nézték a dolgot, mert a leány kikapós hírében állott, a szülei meg nem is erre a vidékre való volt. De Jan nem törődött senkivel és semmivel és nem egyszer mondogatta:

— Ha az a leány nem lesz az enyém, az a halálom.

Mit volt mit tenni, kénytelen-kelletlen belenyugodtak és megállapodtak, hogy a fiatalokat aratás után összeesketik.

Egyik vasárnap estén éppen vége volt a vacsorának, mely beillett volna akár nászvacsorának is; a menyasszony nem volt ugyan ott, de minden pohár bort az ő egészségére ittak — mikor egyszerre betaszítják a kaput és egy ember reszkető hangon kéri félre az öreg Estéve gazdát, hogy négy szemközt szólhasson vele.

Estéve gazda fölkel és kiment a ház elé. Bátyám uram, kezdé az ember, kigyelmed egy olyannal akarja összeháztatni a fiát, aki két évig szeretóm volt. Hogy igazat mondok, itt vannak rá bizonyosságul a levelei. A szülei mindent tudtak és már úgy volt, hogy feleségül veszem, mikor a kigyelmed fia kezdte a szelvet csapni neki és azóta sem ők, sem a leány nem akarnak rólam hallani. Én mindazonáltal úgy gondolom, hogy azok után nem lehet a más felesége.

— Jól van, jó, szólt Estéve gazda, átfut.

és kormányát, de másrészt meg is jelöli markáns vonásokkal azon pontokat, melyeket hazánk politikájában irányzónak akar tekinteni a jövőre. Szükségesnek tartotta ezt a megjelölést, mert a legkisebb vacilláció a kormányzás valamelyik ágában megrendítené az egyensúlyt.

Az ősz generális szava elterjed az ország minden részébe és bizonyára jóra fordul minden, ha a közeledő választási kampagnében az ő szavai termő talajra találnának a választó nép kedlében.

△

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

London, szeptember 20.

A Standard jelenti Sanghaiból e hó 18-iki kelettel: Hei-Liang, egy magasrangu mandsu Hunan tartományból, e hó 9-én Hunan tartomány 8000 főnyi csapatával Tatungfuba (Sanzitartomány) érkezett és közölte az özvegy császárnéval, hogy még nagyobb csapatok is utban vannak. Az özvegy császárné köszönetét fejezte ki az alkirályok és kormányzók részéről iránta tanusított lojalitásért. — A Timesnak jelenti Sanghaiból e hó 18-áról: Seymour tengernagy Takub. megy. Azt hiszik, hogy Tiencinben találkozni fog Macdonald követtel. Hitelt érdemlő kínai forrásokból eredő nankingi jelentések szerint ott az idegenellenes párt befolyása Liu-Kun-Ji alkirálylyal szemben nőttön-nő. Statow tokiói angol követ állítólag Pekingbe megy Macdonald helyébe, utóbbi pedig átveszi Statow állását Tokióban.

London, szeptember 20.

A Reuter-ügynökségnek jelenti Pekingből e hó 12-éről: Höpfner tábornok oszlopa e hó 11-én reggel érkezett Liang-Hsiangba. A helységet boxerek és császári kínai csapatok tartották megszállva; Höpfner tábornok tüzérségével lövette. Azután a kapukat dinamittal felrobbantották és utcai harc fejlődött. A kínaiaknak nem adtak kegyelmet. Ötszáz embert megöltek.

London, szeptember 20.

A Morningpost new-yorki távirata szerint a washingtoni hírek megegyeznek abban, hogy az Egyesült-Államok kormánya Bülow gróf javaslatát keresztülvihetetlennek tartja. Az ellenségeskedések kitöréséért felelős személyeket csak a vizsgálat nyomozhatja ki. A kül-

ügyi hivatal inkább Salisbury miniszter ama javaslatát pártolja, hogy a tárgyalásokat tegyék függővé a császárnak Pekingbe való visszatérésétől.

TÁVIRATOK.

A sah a szultánnal.

Konstantinápoly, szept. 20. (Saj. tud. táv.) Minthogy a perzsa sah kívánsait figyelembe vették, a sah e hó végén érkezik Konstantinápolyba. A szultán különvontat bocsát rendelkezésére a sahnak.

Lipót herceg Visegrádon.

Bécs, szept. 20. (Saj. tud. távirata.) Lipót herceg ma délelőtt innét Visegrádra utazott.

Hegedüs Bécsben.

Bécs, szeptember 20. (Saj. tud. táv.) Hegedüs kereskedelmi miniszter tegnap este ideérkezett.

Robbanás egy bányában.

Dux, szeptember 20. (Saj. tud. táv.) A „Frischglück“-tárnában tegnap történt szénoxid-robbanás idején, a mennyre eddig megállapították, 82 bányamunkás dolgozott a tárnában Ezek közül 28 a Haldás- és légtárnába futott és így megmenekült. Eddig 2 halott és 18 súlyosan megsebesült került napvilágra, köztük az üzletvezető. A felszínre hozottak közül öt férfi meghalt. Még 30 holttestet találtak a tárnában, de ezeket nem lehetett kihozni, mert a tűz miatt veszélyes volna hozzájuk jutni. Még öt ember hiányzik.

Tisza Kálmán beszámolója.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 20.

Az ország figyelme Nagyvárad felé volt irányítva ma, a hol Tisza Kálmán tartotta beszámolóját — Fontos és a szabadelvű párt jövőjéről megtartására nézve irányt adó kijelentéseket vártak országszerte az ősz képviselőtől.

Tisza Kálmán majdnem két óra hosszat tartó beszédben számolt be választóinak a politikai viszonyok jelenlegi állapotáról. A beszámolóról és az azt követő társaslakomáról részletes tudósításunk a következő:

molóról és az azt követő társaslakomáról részletes tudósításunk a következő:

Tisza Kálmán mai beszámolója alkalmával zsufozásig megtelt a kereskedelmi csarnok nagyterme. A széksorokat Nagyvárad előkelő választó közönsége és a Budapestről lerándult országgyűlési képviselők foglalták el. Jelen voltak: Tisza István gróf, Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, Gajáry Ödön, Pulszky Agost, Neumann Armin, Papp Géza, Kapdehó Ferencz, Kristóffy József, Nagy Sándor, Bernáth Dezső, Lévy Lajos, Tarajossy Antal, Molnár Béla, Orley Kálmán, Fassie Tódor, Telegdy József és Széchenyi József országgyűlési képviselők, továbbá Széchenyi Jenő kanonok, Beöthy László dr. főispán, Szunyogh Péter alispán, Hlatky Endre a szabadelvű párt elnöke, Bulyovszky József polgármester, Szabó József, Hoványi Géza dr., Cziffra Gerő, Miskolczi Barna, Papp Miklós, Reismann Mór, Hegyesi Márton, Miskolczi Ferencz, Mezey Mihály, Huzella Gyula és többen.

Pontosan tizenegy órakor nyitotta meg Hlatky Endre elnök az ülést, indítványozta, hogy menesszenek küldöttséget Tisza Kálmán ért, felkérni őt beszámolójának megtartására.

A küldöttség tagjai lettek: Hlatky Endre, Reismann Mór, Huzella Gyula, Schwarcz Antal, Szalay Lajos, Kaczián Károly és Mezey Mihály.

Pár perc múlva a küldöttség élén megjelent Tisza Kálmán választói körében, kik lelkes eljenzéssel és tapsal fogadták.

Hlatky pártelnök meleg hangú üdvözlétére melyben hangsúlyozta, hogy a nagyvárad szabadelvű párt szilárd egysége sikeresen ellent fog állani a szétbomlasztására irányuló netaláni törekvéseknek. Tisza Kálmán a következő, majdnem két óra hosszat tartó beszédet mondotta:

(A beszámoló.)

Tisztelt uraim, barátaim, polgártársaim! Nagyon köszönöm, hogy alkalmat adtak nekem, hogy önök előtt most ismét jó hosszú idő elmulásával nyilatkozhattam. Köszönöm a pártelnök ur által hozzám intézett meleg szavakat és szabadjon azon meggyőződésemet kifejezni, hogy akár mi történjék is az én személyemmel. Nagyvárad város polgársága a szabadelvű zászlóhoz mindig hű marad, hiszen kétségbe kelene esni Magyarországon szabadelvű irányzata felett, ha még Nagyvárad is el tudna attól tántorodni. (Ugy van! Ugy van! Elénk helyeslés.) Most kötelességet kívánok teljesíteni, midőn azokról szölok néhány szót, a mik azon idő óta, mióta önök közt lehetni szerencsém volt, történtek, indokolom azóta követett eljárásomat és igyekszem rámutatni egy pár főirány-

ván a leveleket; jöjjön be és igyék velünk egy pohár muskotályt.

— Köszönöm, de nagyobb a bánatom a szomjuságomnál, mondá az ember és elment.

Az apa arczán egy csöpp változás sem volt látható, ahogy vissza ment övéi közé és a vacsora nagy vidáman befejeződött. Ezen az estén, Estéve gazda meg a fia együttmentek el hazulról. Sokáig oda voltak. Ahogy haza tértek, az asszony még virrasztott. Anyjuk, szölt a gazda, odavezetvén hozzá a fiát, vigasztald meg, nagyon, nagyon boldogtalan.

Jan nem beszélt többet azután az arles-i leányról, de még mindig szerette, talán még jobban most, hogy másnak a karjaiban lette. De a büszkesége nem engedte, hogy elárulja és ez kergette a szegény fiut a halálba is. Sokszor egész napokon át mozdulatlanul ült egy kuczkóban, sokszor meg úgy elfogta a keserőség, hogy tiz ember munkáját egymaga elvégezte. Alkonyatkor elindult az arles-i uton és odáig elment, hogy már a város karcsu tornyai feltűnedeztek a homályban, aztán meg visszafordult és soha tovább nem ment.

Mikor a szülei igy buslakodni látták és látták, hogy mint emésztődik napról-napra, nem tudták mitévők legyenek. Valami szerencsétlenségtől tartottak. Az anyja egyszer az ebédnél, könnyeborult szemmel szölt hozzá:

— Jan, ha éppen akarod, azok után is vedd

el, nem szölok ellene. Az öreg Estéve gazda tenyerébe hajtotta piruló arczát.

Jan nemet bölintott a fejével és kiment a szobából.

Ettől a naptól kezdve egészen megváltozott.

Hogy szülei ne bánkódjanak miatta, tetetett jó kedvvel járt-kelt a szobában. Eljárógatott a tánczoló közbe is vasárnap délutánonkint.

Az apa úgy vélekedett, hogy megvigasztalódott, de az anyjának nem tetszett a dolog sehogyse és még jobban meg-megvigyázta fiának minden tettét, mint azelőtt. Jan a selyemhernyóknak szánt szoba melletti kamrában hált; az anyja is oda vitette az ágját, mert hát megeshetik, hogy éjjel kell majd a hernyócskáknak friss eperlevelet adni.

Elérkezett szent Elegiusnak a község véd-szentjének ünnepe. Mindenki talpon volt a tanyán és ujjongott és mulatott, mert nem sajnálták a jó fűszeres bort a cselédségtől sem. Azután a rakéták, meg az örömtüzek a szörükön, a szines lámpácskák a szilfák lombjai közt. Éljen szent Elegius! A „kicsike“ elégette az uj kabátját. Jan maga is olyan jó kedvben volt, hogy édes anyját is megakartta tánczoltatni, amire a derék asszony úgy elérzékenyült, hogy örömkönyök gyűltek a szemébe.

Ejfélkor elszenderedett a ház.

Mindenki elálmosodott a mulatságtól, csak

Jan nem hunyta be a szemét. A „kicsike“ beszölte később el, hogy az egész éjszakán át sirt. Oh uram, az szörnyű volt.

Másnap hajnalban, még alig pitymallott, az anyja valakit lát, hogy a szobán hirtelen át megy. Egyszerre valami sejtélem kapja meg.

— Jan te vagy?

Jan nem felelt, — már tul volt a küszöbön.

— Jan, hová mégy?

A pajtának ment; az anyja utána.

— Fiam, az Isten szerelmére . . .

Az be teszi maga után az ajtót és rátolja a reteszt. Jan, egyetlen fiacskám, anyád kérdez, miért nem szölsz? — Mit csinálsz oda benn?

Csak annyit mondott még;

— Nagyon szeretem, nem bírom tovább.

Oh micsoda gyöngö a mi szívünk, hogy még a szerelem bánatát sem tudja elviselni!

Ezen a reggelen azon törték a fejüket, a falu népei, ki az, ki úgy kiabált ott benn az Estéve gazda portáján.

Az édes anyja volt, a ki egy szál ingben ott állt a harmattól és vértől nedves kőpadnál és siratta egyetlen, meg halt gyermekét . . .

zaban arra, hogy mit tartok én hazánk érdekében teendőmnek. (Hallják! Halljuk!)

(Az obstrukcióról.)

Mindenekelőtt kötelességem kijelenteni azt is, hogy egyes egyedül a magam nevében beszélek, saját felelősségemre. Méltóztatnak tudni, hogy midőn utoljára önköz szolani szerencsém volt, teljes erejében állott a képviselőházban az obstrukció, az az obstrukció, a mely nem egyes javaslat megakadályozását tűzte ki célul, de célul tűzte ki azt, hogy egy bizonyos célt elérhessen, az t. i., hogy meggátolja a parlament minden működését, még a lemondott elnök helyett az elnök megválasztását is. Akkor kifejeztem, mit tartok az ilyen obstrukcióról, meglehetősen nagyon is erős volt, de lényegére nézve most is azt tartom, hogy az ilyen obstrukció, a parlamentarismusra, a szabadságra, a magyar államra veszélyes. (Igaz! Ugy van.) Hála Istennek, ez alkalommal megszabadultunk a végső veszélytől, de igen félek, hogy rossz precedenst teremtettünk, mert az obstrukció egyszer elérvén a célt, a melyet maga elé kitűzött, igen könnyen kedvet adhat majd előbb-utóbb az obstrukció fegyvereinek ilyen módu használatára olyan pártoknak, a melyek aztán nem fognak ilyen eredménnyel megelégedni, de a melyek törekvésüket egyenesen a magyar állam megbontására irányítják. Adja Isten, hogy csalódjam. Bizalmam van azonban, hogyha bekövetkeznék is ez a szomorú eset, a magyar nemzetben meglesz az az erő, hogy ha kell, még erős fegyverrel is leverje az ilyen törekvést. (Ugy van! Ugy van.)

Később a szabadelvű pártból kiléptek közbejöttével, még a volt miniszterelnök indította meg megbízottai által a tárgyalást az obstrukcióban egyesült pártok vezérferfiival arra nézve, lehetne-e módját találni annak, hogy a parlament működése ismét lehetővé tétessék és azon nagyfontosságú javaslatok, a melyek már majdnem elkésve voltak, valahára letárgyalhatók legyenek. Ezen egyezkedő tárgyalások folyamán kiűnt, a mi különben már eddig is nyílt titok volt, hogy az ellenzéki obstrukcióban lévő pártok főcélzata: a kormányt leköszönésre s magát a miniszterelnököt többsége daczára végleges visszavonulásra kényszeríteni. Midőn ez nyilvánvaló lett, Bánffy miniszterelnök azt mondta, az adott viszonyok közt igen helyesen, hogy ha sikerül különben olyan megegyezésre jutni elvi szempontból, a melyet úgy ő, mint az őt támogató pártok elfogadhatnak, személye egy napig sem fog akadályt képezni. (Ugy van! Élénk helyeslés.) Így folyt azután a tárgyalások belevonásával — még a volt miniszterelnök tudta és beleegyezésbeli belevonásával — a mostani miniszterelnöknek, a ki azokban csakugyan igen tevékeny részt is vett. Ily módon létrejött a megegyezés az obstrukció megszüntetését illetőleg. A megegyezés főbb pontjai ezek voltak: természetesen az elnökök megválaszthatása, még pedig azon tagokból, a kiket a szabadelvű párt már régen kijelölt volt; azután hogy ne akadályoztassék az ugynevezett kiegyezési törvényeknek — az Ausztriával való kiegyezési törvényeknek — keresztülvitele, úgy, a mint azokat az akkori kormány beterveztette, a pénzügyi bizottság el is fogadta egyetlen egy pont változtatásával, a melynek helyébe a mostani miniszterelnök ur által szerkesztett formula iktatott, de amelyről azelőtt is, még a tárgyalások megkezdése előtt is tisztában volt, hogy maga a szabadelvű párt az eredeti pontot nem, de ezt a formulát fogná elfogadni, pártolni és támogatni; ezzel annyira tisztában volt, hogy még az akkori miniszterelnök maga is bejelentette a legilletékesebb helyen, hogy az eredeti szövegben az a pont még a szabadelvű pártnál sem talál támogatást.

(Az új kormány.)

Ezek után jöttek, hogy a költségvetés, úgy a mint az hasonlólag benyújtva és a pénzügyi bizottság által már letárgyalva volt, elfogadtassék; továbbá kikötöttem, hogy a kuraigazolási bíraskodásról szóló javaslat keresztülvitessék, benyújtásával azon egy szakasz, a melyet a főrendiház törülvén, a

miatt maradt el a törvény keresztülvitele, de mindenesetre némely új módosításokkal, a melyeknek hogy mindegyike az életben gyakorlatinak fog-e bizonyulni, az más kérdés, de elvi alapját, irányzatát a törvénynek egyik sem módosította. Es végül más több apróságot nem említve, a házszabályok revíziójára nézve is egyezség jött létre az elnöki jogoknak kisebb mérvű kitágításával, mint a hogy a szabadelvű párt ott levő tagjai óhajtották; ez természetesen mindenesetre egy bizonyos javítás. Attól feltünk sokan, sőt egy konferencián én meg is mondtam, hogy mint javítást elfogadom ugyan, de félünk, hogy az elnöki jogoknak csak ennyire való kiterjesztése nem fog elegendőnek bizonyulni a kívánt cél elérésére.

Ezek megtörténvén, bár más név is jött szóba, nemsokára a volt miniszterelnök visszalépése után, a korona a mostani miniszterelnököt, Széll Kálmánt bizta meg a kormány alakításával. Ő a kormányt megalakította, nagyjából a régi kormány tagjaiból, belevett két új tagot, a kik mind a ketten ismét a szabadelvűpárt tagjai voltak és vele együtt aláírták még az annyira perhorreskált, csufosan ugynevezett Tisza-lexet.

Ezek után a miniszterelnök ur a szabadelvűpártban megjelenvén, elmondta, miben történt megállapodás; megmondta, hogy ez oly pactum, melynek, ha egyik pontja megzavartatik, azáltal már felszabadulnak a belelépték pártok arra, hogy az egészet semmisnek tekintsék, és ha tetszik, az obstrukciót újra kezdjék.

Azonkívül kifejtette, hogy minden irányban szabadelvű politikát fog követni és a szabadelvűpártba kíván mindenképp támaszkodni, de megmondta azt is, hogy ha azonban az ő programja alapján támogatni kívánják olyanok is, a kik eddig más párthoz tartoztak, azokat örömmel fogja fogadni. E tekintetben a programot a szabadelvűpárt természetesen helyeselte és a támogatást kiállításba helyezte.

(A tuzió.)

Azután pár nappal elmondta a miniszterelnök ur a képviselőházban, meglehetősen szavakat használva, de lényegében ugyanazt, a mit a szabadelvű pártban elmondott. A Ház nagy többsége helyeselte és nem sokkal azután, igen rövid idővel azután, az eddigi nemzeti párt egy nagy értekezleten kimondotta, hogy fölbomlik és kimodta azt is, hogy miután a Széll Kálmán programját ő is helyesnek tartja, pártolni szándékozik, ennek következtében belép a szabadelvű pártba.

Nem tagadhatom uraim (Halljuk! Halljuk!), hogy ez némi feltűnést keltett a szabadelvű pártban, törtévéen alig néhány nappal azután, hogy a szabadelvű párt egyes tagjai, sőt maga a szabadelvű párt egészében is, bizony a viták hevében, igenis azt mondhatnám, sértő megtámadásoknak volt az ellenzék részéről kitéve. (Ugy van! Ugy van!) Es nem tagadhatom, hogy voltak a pártban sokan, kik azon töprenhettek, nem kellene-e az ilyen viszonyok közt és pedig mentől többeknek a szabadelvű pártból kilépni. Én részemről ennek első percztől ellene voltam. (Éljenzés.) Ellene voltam, mert nagy sulyt helyeztem és helyezek ma is a szabadelvű párt tömör együttlétére. (Helyeslés) de ellene voltam azért is, mert ez által bejött a szabadelvű pártba harmincz egynéhány képviselő társunk, a kiket békeesebb időben a pártnak legalább is igen nagy része igen szívesen fogadott volna, de okul arra, hogy kilépjenek belőle a régi tagok és a régi tagok kezdjék meg a pártbontás átkos munkáját, elegendőnek nem tartottam volna. (Igaz! Ugy van!)

Es megvallom, meggyőződésem ma is, éppen úgy, mint akkor volt, hogy sértettségből, megbántás miatt, hogyha ezen sértettség érzése jogosult lett is volna, pártot bontani hazafi embernek nem szabad. (Ugy van! Ugy van!) Vége az lett, hogy a párt együtt maradt, együtt támogatta a kormányt, együtt a mult ülésszak végéig. En azon meggyőződésnek adok kifejezést, nem szoríthatva végül egyes tagokról, hogy támogatni fogják a jövőben is, de már ebből méltóztatnak kivenni, hogy én is támogatni szán-

dékozom, kénytelen vagyok egy pár dologhoz szólni. (Halljuk! Halljuk!)

(A kormány támogatása.)

Az egyik, a mit nyilvánosan és sok helyt már emlegettek, fölvetettek kérdésül — de a másik is olyan, a miről magánköri körben is gyakran volt szó — az egyik az, hogy a ki Bánffy kormányát támogatta, hogy támogathatja az a Széll-kormányt. A másik az, hogyha valaki egy kormányt támogat, azt teszi-e ez, hogy minden egyes tényét helyesli?

A mi az elsőt illeti, bocsássanak meg nekem mindazok, kik 1890 óta miniszterek vagy éppen miniszterelnökök voltak; én soha sem a személyüket támogattam; támogattam őket azért, mert az általános politikai irányzatukkal egyetértettem. (Igaz! Ugy van!) Es most is úgy vagyok és úgy leszek, a míg élek, még abban az esetben is, ha — a mit bizony nem kívánok — más kormány jönne az ország élére.

A mi pedig azt illeti, hogy minden egyes tényét helyesli-e az ember egy kormányt, ha támogatja, szabad legyen erre nézve saját tapasztalatomra hivatkoznom. 15 évig voltam kormánytag, legnagyobb idő alatt a kormány elnöke. (Hosszantartó lelkes éljenzés); most is hálával emlékszem meg azon számos hazafiról, ki nem várva, nem kérve, nem is kapva tőlem soha semmit, buzgón támogatták a legnehezebb kérdésekben; de azért tudtam akkor, tudom most is, hogy azok közt egy sem volt, ki kormányzatom minden tényét helyeselte, mert helyeselték általános politikai irányomat és biztak bennem, hogy ahhoz hű fogok maradni. Így voltam én minden kormánytal, így vagyok a mostanival és — ismétlem — így lennék, a mit Isten ne adjon, megint egy másik kormánytal.

Már most kötelességem megmondani, hogy mi az én politikai irányomnak a két sarkitétele. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik az, Magyarországot mint egységes magyar államot minden uton megerősíteni igyekezni és igyekezni egyuttal arra, hogy ezen állam, a mely mint magyar állam consolidált viszonyok közt él, benn a hazában és kívül a hon határain mindenütt, elismerve legyen. (Élénk tetszés és helyeslés.) A másik az, hogy ezen állam ügyei, számolva mindig a történelmi fejlődéssel és az adott viszonyokkal, de mindig szabadelvű irányban fejlesztesse és soha meg ne engedtesse, hogy a reactio győzedelmesen haladjon előre. (Élénk tetszés és hosszas, lelkes éljenzés.)

(A nemzetiségek, felekezeti politika.)

Helyesli, hogy Széll Kálmán nem követ sovinszta politikát. Nagyon helyesen teszi, hiszen egy kormány sem követett sovinszta politikát. Ellenben szemére vetik, hogy megnyitotta a képviselőház kapuit a nemzetiségi követeknek. Dehát melyik kormány zárta be?

A magyar kormány — ugymond — nem paktál el kerületeket a néppártnak és nem engedi be a házba a reakciót. És mindenki nyugodt lehet, mert ha ezt meg is akarná tenni, vannak még a szabadelvű pártban emberek, a kik megakadályozzák ezt.

Végül a jövőd teendőiről szól és kijelenti, hogy nem akar sokáig beszélni, mert érzi az öregség terhét. (A szónok itt nem folytathatta tovább beszédét. Hangos tiltakozás, majd perczeig tartó éljenzés, taps támadt. Ennek csillapultával folytatja.)

Kijelentette ezután, hogy minden erejével ellent fog állani minden törekvésnek, amely a földmivelőnek, iparosnak és kereskedőnek érdekeit egymás ellen ki akarja aknázni; és hogy energikusan ellent fog állani minden törekvésnek, a mely a felekezetek békéjét akarja megbontani.

Elitéli azokat a lapokat, melyek akár zsidó, akár protestáns, akár más felekezeti politikát üznek más felekezetek rovására. Teljesen felekezeti különbség nélkül erős szövetségnek kellene — ugymond — alakulni e hazafiatlan törekvések megtörésére.

(Ausztriáról.)

Legutoljára az osztrák viszonyokról szolt. Bárhogyan alakuljanak is odaát a viszonyok, a magunk érdekei alapján kell megfontolni, milyen politikát kövessünk közzgazdasági tekintetben.

Lehet, hogy akkor az ország többsége azt fogja hinni, hogy a külön vámterület van érdekében és akkor azt kell megcsinálni (Igaz. Ugy van.)

De ha az ország többsége, úgy mint eddig tette, abban a nézetben lesz akkor is, hogy előnyösebb lesz a közös vámterület, semmi, ami Ausztriában történt, minket attól kényszerítőleg eltéríteni nem fog.

Majd hosszasan fejtegetve Ausztriával való viszonyunkat, így fejezte be beszédét:

Ezek után még csak egyet óhajtok mondani és ez már nem a kormányának szól, hanem szól azokhoz, kik a szabadelvű párt zászlaja alatt hirdetik, hogy: *kerületeik el vannak adva*, el vannak paktálva. Hiszen ti ne számítsatok semmire. A nemzetiségeknek a néppártnak, mindenkinek odadobjátok a szabadelvű pártot. Azok, a kik így beszélnek gondolják meg, ha ez hiteltre talál, ha ezt hirdetik és pedig ismétlen, a *szabadelvű firma* alatt, hogy a szabadelvű pártot azok, kiknek azt támogatni és a törvény korlátain belül megvédeni kellene, előre is elpaktálják, hogy azok fognak-e abban a küzdelemben oly lelkesen belemenni, amint kellene. (Igaz. Ugy van.)

És azt is hozzá teszem, sok ember van az országban, egyformán jó szabadelvű, az egyik gyengébb, a másik erősebb jellemű. (A küzdelemben értem.)

Vajjon nem fog-e olyan is akadni, aki örül azon, hogy: ime a szabadelvű pártot mondják, tehát igaznak keil lennie csupán azért, hogy *lelkismerete megnyugtatóásával vonja ki magát a küzdelemből*.

Ha meggondolják ezeket, azt hiszem óvatosak lennének ilyesminek a hirdetésében vagy legalább *nem hirdetnék szabadelvű firma* alatt.

Végére értem ma elmondani szándékolt beszédemnek. Köszönöm szíves türelmüket. Hogy velem mi fog történni, azt nem tudom. Meg lehet, hogy e beszédet úgy fogják tekinteni, mint egy *kopott óra gyöngye ketyegését*, melylyel nincsen miért vesződni. De lehet az is, hogy mint eddig történt, mindent félre érve, esetleg félremagyarázva *megtámadnak érte*. Én azért mondtam el az általam mondottakat, mert kötelességemnek tartottam *irányom felől* tisztelt választóimat tájékoztatni.

Ezen az uton vágytam arra, amire ha elértem, pedig úgy érzem, hogy elértem, az én legszigorubb bírám, *lelkismeretem* azt mondja: *teljesítettem kötelességemet*.

Ebben a tudatban ajánlom magam szíveségükbe.

Alig fejezte be beszédét Tisza Kálmán, ki tört az orkányszerű tapsvihár és éljenzés, mely perczekig zugva dokumentáita azt a lelkesedést, melylyel Nagyvárad választó polgárai az ősz képviselő szavait fogadták.

A lelkesedés csillapultával Hlatky Endre, a nagyvárad szabadelvűpárt elnöke, emelt szót, köszönetet mondva Tisza Kálmánnak, aki a jelen politikai helyzetet oly megkapóan és világosan ecsetelte választói előtt.

(Társas lakoma.)

Délután egy órakor, a Budapestről lerándult, nagyrészt országgyűlési képviselőkből álló társaság és Nagyvárad választó közönségének színe-java, a *Fekete Sas* szálló nagytermében gyűlt egybe, ahol Nagyvárad polgársága Tisza Kálmán tiszteletére fényes lakomát rendezett.

Az asztalfőn Tisza Kálmán ült, jobbján Beöthy László dr. főispán, balján Hlatky Endre, a szabadelvűpárt elnöke.

A főasztalnál *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, az országgyűlési képviselő és a város notabilitásai foglaltak helyet.

Az első felköszöntőt Beöthy László dr. mondotta a *királyra*. Utána Rádl Ödön Tisza Kálmánt, mint a város országos képviselőjét életette. A harmadik fogásnál Hlatky Endre emelkedett fel, Széll Kálmán miniszterelnökre üritve poharát. Beszédében kiemelte azt a ragaszkodást, melyet a nagyvárad szabadelvű párt, élükön

Tisza Kálmán, a Széll Kálmán által proklamált politikai elvekhez tanusít. Beszédét azzal az indítvánnyal fejezte be, hogy a fehér asztal mellől üdvözlő táviratot menesszenek a miniszterelnökhöz, mit a társaság lelkes éljenzéssel és tapssal fogadott.

Általános figyelem közt emelt szót ezután Tisza Kálmán.

Azon hosszú beszéd után, melyet az imént tartott, most már csak nagyon rövid időre óhajta — úgymond — igénybe venni hallgatói figyelmét. S rövid, de tartalmas felköszöntőben a magyar hazafiak összetartására emeli poharát és óhajta, hogy se fondorlat, se aggodalom az egyetértő hazafiak közé konkolyt ne hintsen.

Viharos éljenzés zugott fel e szavakra, melynek lecsillapulta után még *Pulszky Ágost* és *Gajary Ödön* országgyűlési képviselők beszéltek.

A kedélyes lakoma a késő délutáni órákig tartott, mely után a Váradról délután négy órakor induló gyorsvonattal a vendégek visszautaztak a fővárosba.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színész, mint illemtanár.

Szacsvaynak hívják a pécsi nemzeti színház rendezőjét, akinek Pécssett bizonyára még szobrot fognak állítani, mert kizárólag az ő elvülhetetlen érdeme lesz, hogy Pécs az ország legfinomabb, legelegánsabb, legszalónképesebb városa lesz. Ő fog majd azzal dicsekedhetni, hogy Páris után Pécssett nevezték el a bon-bon városának.

Egy pécsi lapban olvassuk, hogy *Szacsvay* tanfolyamot nyitott, és hogy a tanfolyam hallgatói milyen kiművelésben fognak részesülni, azt ő felhívásában így körvonalozza:

A tanfolyam célja előkészíteni és betanítani azokat, a kik a társaséletben nélkülözhetetlen könnyedséget, simaságot, a szalon életben megkívánt otthonosságot, a fesztelen társalgási modor művészetét elsajátítani, illetőleg abban, bizonyos szabályokon nyugvó gyakorlatiasságot óhajtanak maguknak szerezni.

És igéri, hogy az ő rendszere által tanítványai gyakorlatilag elsajátítják a legfelsőbb etikettől kezdve, a társasélet minden szükségességeit. Súlyt fektetek — mondja *Szacsvay* — az előkelő járás, megállás, leülés, felállás, a mozgás, a megjelenés, a belépés és távozás, a bemutatkozás, az étkezés, stb.-re és mindezeket kísérő beszédre, a szabatos, tiszta előadási modorra, az értelmes hangsúlyozásra, a beszédnek kézmozdulatokkal való kísérésére, — szóval a fesztelen társalgás azon kiválóságaira fektetek súlyt, a mint és a hogy azt a legelőkelőbb szalon élete megkívánja.

Ez már beszéd! Boldog pécsiek, kiknek alkalma lesz, mindezt csekély 5 forintért elsajátítani. — De miért is nem jutott ez *Bács Károlynak*, a mi színházunk rendezőjének, eszébe? Mennyi dolga volna, ha mindazok jelentkeznének, akik nálunk még nem tudnak előkelően járni, megállni, leülni, és felállni. Parallel-osztályokat kellene szerveznie, és nemsokára mint virilista ülné a toronyalatti pad-sorokban és még ott is lehetne sebtiben egy priváta órát adni, mert akadna ott is egy-két tanulója.

* *Pósa Lajos* meseelőadására a rendezőség felnőttek részére is tartott fenn ülőhelyeket. A felnőttek számára a földszinten jobb és baloldalon lesznek a helyek, melyekre szóló jegyek ma délután 3 órától kezdve ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók. Egy-egy hely ára 2 korona.

* *Az évad első operettujdonsága*. A *kis szökevény* lesz, melynek zenéjére *Békési* karmester még a nyárfolyamán tanította meg a személyzetet. A táncokat is megtanulták akkor *Lietzenmayer* Sziditől, úgy, hogy e hó 25-ikéről kezdve szinpadai próbák lesznek belőle *Rubos* Arpád

rendező vezetése alatt. A *kis szökevény* október első hetében kerül színre.

* *A színházi bérlét* a mai napon körülbelül már megállapítható. A törzsbérlők jelentkezési ideje lejárt és annak eredménye, hogy páratlan napokra csak egy nagy páholy, a páros napokra pedig több kis páholy még megmaradt. Az előjegyzett bérlők jegyeiket a színházi pénztárnál d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig válthatják ki.

Kilencz bünvádi feljelentéssel

terhelt lengyel nemes.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 20.

Egy hosszú és furcsa nevű ur foglalkoztatja most a budapesti rendőrséget, és törvényszéket, aki rövid három-négy hónapi működése alatt, azt a rekordot érte el, hogy *kilencz bünvádi feljelentésnek* a hőse, bár az is bizonyos, hogy még vagy *tíz darab följelentés* fogja elmondani a jeles férfin viselt dolgait.

*Mora de Koritovo Karitovszky Konstantin*nak hívják a följelentés-hőst és mint dupla előnevéből is kitekint: nemes ember, ősei az egykori Lengyelországban olyan Csák Máté-szerepet vittek.

Koritovszky Konstantin — nevezzük őt röviden — hozzájárult Budapest világvárosias színezetéhez, ezért alakjának megvilágítására elmondunk egynémely részletet közelmúltjából is, mely tulajdonképen összefüggésben van a fővárosban való tartózkodásával.

Koritovszky Konstantin három hazát választott magának. Egyik Németország, ahol Berlinben odahagyott egy 40000 frt értékű földbirtokot 80000 frt teherrel, a másik Magyarország, ahol valamikor Zemplémmegyében óriási birtokai voltak és ez idő alatt lett a Parkklubnak alapító tagja is, innen ismét roppant adósságai miatt kivándorolt Galicziába, melyet azután nemrégiben szintén elhagyott, hogy miért és hogyan, épen ezt akarjuk most elmondani. A lengyel nemes most Galicziában, egy gróffal ismeretséget kötött, akivel azután üzleti összeköttetésbe is lépett.

A hosszú nevű ur a jóhiszemű gróft alaposan becsapta, a minek az volt a következménye, hogy a megkárosított mánás Koritovszky Konstantin ellen, a staniszlai törvényszéknél *csalás és okirathamisítás* miatt bünvádi följelentést tett, mely ügyben az ottani bíróság az eljárást meg is indította és Koritovszkyt *letartóztatta*.

A busuló lengyel unalmasnak találta a börtön csöndjét, szórakozás után nézett. Ami kínálkozott is neki: *Dancevic* fogházfelügyelőnek szépséges leányára vetette tekintetét a lengyel, akivel sétáltatás idejében volt alkalma többször szót váltani. Az előkelő megjelenésű és ártatlanságát hirdető fogoly meg is nyerte a szép leány rokonszenvét, mely rövidesen szerelemmé változott. Koritovszky a szerelmi viszonyt praktikusán fogta föl, ezért rávette a leányt, hogy segédkezzék neki a *megszökésnél*. A szerelmes leány ki is szabadította kedvesét a börtönből, együtt szöktek meg Stanislauból és meg sem álltak egészen *Budapestig*.

A staniszlai bíróság Koritovszky elfogatására köröző levelet bocsátott széjjel, akit a fővárosi rendőrség azután le is tartóztatott és átkísérte az ügyészséghez, ahol Puskáriu vizsgálóbíró hallgatta ki a megszökött lengyel nemes. Időközben Stanislauban a bünvádi följelentést visszavonták és Koritovszkyt is szabadlábra helyezte a kir. ügyészség, de mivel az osztrák törvénye szerint, a csalás hivatalból üldözendő, a staniszlai bíróság a bünvádi följelentés visszavonásának dacára is, megkezdte a budapesti törvényszéket, hogy Kori-

tovszkyt szolgáltatassák ki az ottani törvényszéknek. Az igazságügyminiszter ezt a kérést megtagadta, mert a magyar törvénykezés szerint, ha a bünvádi följelentés visszavonatot, a további eljárás is megszűnt. Mora de Koritovo Koritovszky Konstantin tehát szabad volt és hozzálátott nagyszabású terveinek egy újabb ciklusához.

Időközben akadt megint valami kellemetlensége, ugyanis az atyai mivoltában érzékenyen sujtott és elcsapott Dancevic fogházfelügyelő Koritovszky ellen bünvádi följelentést tett, de az ok, mely jogczim volt, a följelentés idejekor már *elévült*, így a lengyel megint büntetlen maradt. A prédikátumos lengyel ezek után megkezdte a működését. Allűrjeivel annyira elkábította a vele érintkező embereket, hogy azok szinte érthetetlenül estek egymásután a kelepcebe.

Elsőben is, minden krajczár nélkül csupán ígéretnek ellenében a Jókai-utca 10. szám alatt *száznegyvenezer koronát érő villát vásárolt*. Ide vonult be az elcsábított leánynyal és gondoskodott, hogy a berendezés is egy lengyeneshez méltó legyen.

Benyovits butorkereskedőtől *tizezer* koronáért pazar butort vásárolt, *Nietzsche* János órkocsistól fogatot bérelt ki, — kik készséggel szolgáltak a háziurnak. De még a mészáros, a fűszerkereskedő, a fa- és szénkereskedők is szívesen vitték holmijaikat a méltóságos urnak. Koritovszky ebben az időben a váltóirodalmat is föllendítette; a kezeseket, uzorára dolgozó alakokat egymásután fogdosta össze. Ez a pénz azonban mind kevés volt a nagyuri passziókra, Koritovszky gondolt egyet: *Benyovits* butorai egymásután vándoroltak a zálogházba — ugyanakkor a hitelezők is előálltak követeléseikkel.

Benyovits volt az első, aki Koritovszky ellen megtette a bünvádi följelentést és ezt tette egymásután még kilencz hitelező. Koritovszky nem nyugodott, összekötetésbe lépett a nemrégiben sokat szerepelt *Lévay* Reginával, akinek a Baross-utca 22. szám alatt volt egy hirdt háza és ugy a palotát, mint *Lévay* Regina butorait a hatóság adósságok miatt, *százezer koronáig lefoglalta*.

Koritovszky ezzel mit sem törődve, a palotát megvásároltatta *Heiningen* gróffal, a butorokat pedig a már említett praktikája szerint elzalogosította. Ilyképen a *Lévay* Regina ingatlanaira zálogjogot kért hitelezők megkárosodtak, akiknek egyrésze már meg is tette a bünvádi följelentést.

A följelentések ügyében *Arányi* kapitány vezeti a vizsgálatot.

Öngyilkos ügyvéd.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 20.

Egy, a főváros előkelő világában ismert és kedvelt ügyvéd vetett véget ma reggel az életének. Golyót röpitett agyvelejébe, mely rögtön megölte. Az öngyilkosságról a következőket telegrafálják:

Pollák Rezső dr., az öngyilkossá lett ügyvéd már régideje az *Andrássy*-ut 8. számú házában nyitott ügyvédi irodát. A szerény viszonyok mellett működő ügyvéd ezeltől 12 évvel megnősült s elvette *Hirschler* Terézt, a ki özvegy volt s férjétől egy gyermek maradt, aki az idén vonul be önkéntesnek.

Feleségével, akit a rajongásig szeretett, tekintélyes hozományt is kapott s ezzel *Pollák* nagyobb körben folytatta gyakorlatát. Az ügyvédnek két fia van, akiknek egyike az elemi

iskolába, a másik a gimnázium második osztályába jár.

Pollák lassanként a legkeresettebb ügyvédek egyike lett s ügyésze a fölszámolás alatt álló VIII., IX., X. ker. takarékpénztárnak s igazgatósági meg felügyelő-bizottsági tagja néhány intézetnek. *Pollák* 45 éves kora dacára igen rugékony, életerős, pirospozsgás ember volt, csak az utóbbi időben kezdtek nála az idegbetegség tünetei mutatkozni. Panaszkodott többször is e miatt sógorának, *Hirschler* egyet. tanárnak, a ki orvosi tanácsokkal látta el.

Pollák dr. az utóbbi időben teljesen jól érezte magát. Gyermekeit igen szerette, sőt mindennap elkísérte a két kisebbiket az iskolába s ha csak tehette, haza is vezette őket. Tegnap este feleségével s a 20 éves mostoha-fiával elment vacsorázni s a legvidámabb hangulatban eltöltött este után tért vissza övével *Andrássy*-uti lakására.

Ma reggel, szokása ellenére, nem kísért el kis fiait s azt mondta nevének, hogy meghütötte magát, gyengélkedik. Fél 8 órakor mindazonáltal felöltözködött s az irodája mellett levő szalonba ment, ahol a szobaleány éppen takarított. Idegesen járt föl és alá s a mikor a leány egy pillanatra távozott, hatalmas dörrenés hangzott el. A szobaleány benyitott a szobába s jajveszékelve rohant a házbellekhez, hogy:

— *A nagyságos ur meglötte magát!*

Berohantak a szobába s dr. *Pollák* ott feködt a padozaton, halántékán óriási sebbel, nagy vérben, mellette a 9 milliméteres revolverrel. Nyomban előhívták a közeli orvosokat, de azok már nem segíthettek, mert az öngyilkos pár pillanatnyi vergődés után *kiszenvedett*.

Az esetről értesítették a rendőrséget, a melynek kiküldötte jegyzőkönyvet vett föl s a holttestet a bonczoló intézetbe vitette. Az öngyilkosság híre roppant hamar elterjedt s mély részvétet keltett. Az öngyilkosságról a sajtóiroda a következőket jelenti:

„Dr. *Pollák* Rezső budapesti szül. 46 éves ügyvéd, ma reggel háromnegyed 8 órakor *Andrássy*-ut 8. sz. a. lakásán föbe lötte magát s meghalt. Tettének okát nem tudják. Ideges ember volt s valószínű, hogy egy önfelédtt pillanatában nyult a revolverhez.”

MULATSÁGOK.

(=) **Műkedvelői előadás.** Az aradi műkedvelő ifjuság egyrésze szeptember 22-én a Kassféle vendéglő nagytermében a szegény gyermekek felruházására fordítandó *tánczczal* egybekötött *műkedvelői előadást* rendez, mely alkalmal szinre kerül: „*A Falu rossza*” című népszimű. Belépti-díj: személyenkint 80 fillér. Előadás kezdete este 8 órakor. Táncz kezdete előadás után. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A zenét *Erdelyi* Tóni zenekara szolgáltatja.

A Sváb-Deák párbaj.

(*Sváb* Rezső megsebesült.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 20.

A budapesti „*Abbázia*” kávéház előtt lefolyt utcai botránnyal sokat foglalkoztak az utóbbi napokban a lapok. *Sváb* Rezső fővárosi palafedő-gyáros egy hordár útján találkára szólította fel *Deák* Jenő miniszteri hivatalnok nejét, aki az utcai inzultust elpanaszolván férjének, ez utóbbi bottal vett elégtételt *Sváb* Rezsőn.

A botránnyból lovagias affér fejlődött ki, melynek folyamán *Deák* megbízottai arra az álláspontra helyezkedtek, hogy felük nem tartozik elégtétellel *Svábnak*. Ezt *Sváb* segédei

természetesen nem fogadták el, mire az ügyet becsületbiróság elé terjesztették.

Tegnap döntöttek a becsületbirák, kimondván egyhangulag, hogy *Deák tartozik megverekedni Svábbal*.

Ennek a becsületbirósági döntésnek kifolyásaképp verekedett meg ma reggel 6 órakor a két fél a kispesti katonai lövőház mögött.

A viadal kétszeri golyóváltással, vontcsövű, légy nélküli fegyverekkel, 30 lépésnyi távolságból történt. Segédek voltak *Sváb* részéről: *Szendeffy* Elemér és *Keszthelyi* Oszkár, *Deák* részéről: *Papp* Zoltán dr. és *Kardos* Gyula. A párviadalt *Papp* Zoltán vezette. Orvosok voltak: *Nagy* Albert és *Prinz* Árpád doktorok.

Az első golyóváltás három másodpercen belül történt. A felek egyszerre lőttek. *Sváb* Rezső golyója közvetlenül *Deák* Jenő jobb halántéka mellett haladt el. A második golyóváltásnál *Sváb* lőtt először; a következő pillanatban *Deák* fegyvere eldőrdült és *Sváb* Rezső elesett, a golyó a jobb oldali agyékába hatolt.

A párviadalt ezzel befejezték és a felek kibékülés nélkül váltak el.

A súlyosan sebesült *Sváb* Rezsőt a Herzféle szanatóriumba vitték, ahol *Herzl* tanár és *Vajda* dr., az intézet orvosa, megvizsgálta a sebesültet s azonnal megoperálták. A golyót sikerült eltávolítani a jobboldali csipő fölött kezdődő s a baloldalinál végződő sebből, amely súlyos természetű ugyan, de nem föltétlenül életveszélyes.

Kettős öngyilkosság a várban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Az aradi vár fogházának szomorú egyhanguságát szenzációs esemény zavarta fel ma. A kazamaták börtöneinek sápadt lakói két öngyilkosságról suttogtak, melyek két embert megszabadítottak a súlyos rabélet keserveitől. Talán irigyelték is a halált ettől a két embertől a többiek.

Az öngyilkosság, melynek áldozatai utolsó óráikat élik, a fogház kórházban történt, hol két rab megmérgezte magát.

A várban észak-keleti részén van a *k. und k. Militár Strafhau*s, melyben rendszeren 80—100 rab van bebörtönözve. A Strafhau jobb sarkán van a rabkórház, mely egy kétablaku kis tereméből áll. Itt fekszenek erős lakat alatt a rabok. A kórház berendezése egyszerű, csak ágyak és egy szekrény áll bent.

E szekrényben van az ezredorvos kézi gyógyszerládája. Ehhez a szekrényhez folyamodott az említett két rab. Egy őrizetlen pillanatban feltörték s több mérgező hatású szert tartalmazó üveget kivéve abból, azok tartalmát megitták. Egyik üvegben *kokain* volt, egy másikban pedig *morfium*.

A mérgek rögtön megtették hatásukat. A két rab nagy kínjában ordítani kezdett, mire a poszton álló őr jelentést tett az őrség parancsnokának. Nyomban orvosi segélyben részesítették a rabokat, azután kiakarták hallgatni őket. Az egyik, ki eszméletét veszítette, nem vallhatott, a másik nyögve mondta a hadbírónak:

— Inkább a halált választottam, minthogy a fogságomat kitöltsem.

A szerencsétlen ember, ki egy *aleeredes fia*, öt évi várfogságra volt ítélve, a másik még hosszabb időre: *tizenhatsz esztendőre*. Alig fogja egyik is kitölteni ezt az időt, talán a holnapot sem éri meg.

A vizsgálatot megindították, hogy kit terhel mulasztás.

HIREK.

— **A perzsa sah Budapesten.** A belügyminiszter nevében Széll Ignác államtitkár tegnapi kelettel a következő átiratot intézte a képviselőház elnökehez:

A perzsa sah ő felsége fogadására megállapított program értelmében f. évi szeptember 25-én este 7 és fél órakor a dalműszínházban rendkívüli bérletszünetes diszeldadás fog tartatni. Erről van szerencsém Nagyméltóságodat azzal értesíteni, hogy ezen diszeldadásra rendes helyárak mellett igénybe venni szándékolt jegyet f. hó 21-én bezárólag a m. kir. Operaház intendánsi hivatalnál kiváltani, azon képviselőházi tagok névjegyzékét pedig, kik ezen diszeldadásra a rendes helyárak mellett jegyet váltani óhajtanak, f. hó 21-ig bezárólag a m. kir. Opera intendánsi hivatalával közölni méltóztassék. Kívánatosnak tartom, hogy lehetőleg korlátolt számú jegyek vétessenek igénybe. Fogadja Nagyméltóságod stb.

— **Bécs város hódolata.** Bécsből táviratoznak: Ő felsége ma délelőtt fogadta a községtanács elnökségét Lueger polgármester vezetésével; a küldöttség Ő felsége 70-ik születésnapja alkalmából Bécs városának rendkívül művészi kivitelű feliratát nyújtotta át. A feliratban a főváros képviselője nagy örömmel üdvözli az uralkodó 70-ik születésnapját, melyből örömmel fogadott alkalmat nyújt, hogy a változhatatlan hűség és odaadás érzelmeit a trón lépcsőinél kifejezze. A felirat kiemeli Bécs felvirágzását, melyet az uralkodó jóindulatának köszönhet és így végződik:

Ha a mult idők számos emlékének el is kellett tűnnie a haladás követelményei következtében, egyet az utódok mindenkor drága örökségként megőriztek és ápoltak: a szeretetet a legfelsőbb uralkodóházhoz, melyhez mi és utódaink is törhetetlen hű odaadással ragaszkodunk. A mindenható óvja s tartsa meg felségedet sok-sok éven át az egész haza és Bécs székes főváros javára.

— **Házasság.** Bogván Szevér ternovai szolgabíró e hó 8-án köt házasságot Munteán Adeline kisasszonnyal, Munteán Boldizsár oraviczai ügyvéd leányával. A polgári házasságkötést délután 3 órakor az oraviczai gör. kel. román egyházban esküvő követti.

— **Az osztrák-magyar bank ostroma.** Budapestről írják: Az új huszkoronás bankjegyek a mai naptól fogva kerülnek forgalomba. Az új bankjegyek kibocsátását ma reggel 9 órakor kezdte meg az osztrák-magyar bank. A becserelés két pénztárnál folyt. A főpénztárnál és a fiókkassza osztály pénztáránál. A József-terti banképület főkapujának bejáratát már jóval 9 óra előtt százakra menő közönség lepte el. Óriási vagyonnak felelt meg az az összeg, amelyet a publikum kezében szorongatott, hogy új bankóra váltsa. A két pénztárt valóságos ostrom alá fogták és a beváltás szakadatlanul egész délig folyt, addig, amíg a pénztárt bezárták. A ma beváltott új bankjegy összege százazrekre rég.

— **A vármegye igazoló választmánya** a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítása céljából folyó évi szeptember hó 24-én és 25-én délelőtt 10 órakor a vármegyeházán ülést tart.

— **Latinovics-Márkus affér.** Megemlékeztünk arról a tegnapi lefolyt pisztolypárbajról, melyben Latinovics Ernő volt országgyűlési képviselőt Farkasházi Fischer Zsigmond dr. a karján súlyosan megsebezte. A lovagias affér a Magyar Hírlap egyik, Latinovicsról szóló cikke miatt keletkezett, melyre Latinovics a közlemény íróját, Farkasházit egy más lapban megsértette. Ebből egy másik affér is keletkezett, Márkus Miksa, a M. H. szerkesztője és

Latinovics között. Ez az ügy, mint egy távirat jelenti, békés uton a következő jegyzőkönyv felvételével nyert elintéztést:

Márkus Miksa és Latinovics Ernő urak között felmerült becsületbeli ügy a lovagiaság szabályai szerint elintéztetett.

Cerry Gyula Majthényi Gyula br.
cs. és kir. százados, Potoczky János,
Vészi József mint Latinovics Ernő ur
mint Márkus Miksa ur megbízottai.

— **Eljegyzés.** Ring Oszkár, az aradi ipar és népbank békésmegyei fióktintézetének könyvvezetője eljegyezte Blaskovich Irén kisasszonyt, b.-csabai állami iskolai tanítónőt.

— **Uj ingyen uszoda.** Igazán a közérdeket czélozta az az indítvány, melyet Sarlot Domonkos főkapitány tett a hármas bizottságnak a jövő évi költségvetést tárgyaló mai ülésén. A főkapitány, tekintettel arra, hogy a kivetendő pótdát 53 $\frac{1}{3}$ százalékról 54%-ra kerekítették ki, javasolta, hogy a felesleges összeget egy második ingyenes Maros-fürdő felállítására fordítsa a város. Kifejtette, hogy mennyire szükségese ez a szegényebb néposztálynak, miután a mostani egyetlen fürdő szűk, másrészt pedig a város tuisó felétől igen messze van. A bizottság ezek alapján 3200 koronával felvette az új fürdőt a jövő évi költségvetés keretébe.

— **A szarvasi jegyző-választás.** Tegnap kellett volna első jegyzőt választania Szarvas község képviselőtestületének s — mint tudósítónk írja — a közönség nagy izgalommal várta is az eredményt, a választás azonban elmaradt. A választásra összeülő képviselőtestület ugyanis megkérte a főszolgabíró, hogy halassa el a választást, mert Gólián Soma jegyző megfelelt az első-jegyző fizetését megállapító képviselőtestületi határozatot a közigazgatási bírósághoz s onnan a legfelső döntés még nem érkezett le. (A felelbező azt tartja sérelmesnek, hogy a képviselőtestület a négy vásár alkalmával kiadandó járlatok díjait is az első-jegyzői javadalmazáshoz sorolta.) Dr. Krcsmárik János főszolgabíró helyt adott a képviselőtestület kérelmének s a választást elhalasztotta addigra, míg a közigazgatási bíróság döntése leérkezik. Mint értesülünk, összesen 7 pályázó volt, de erős párt csak a két szarvasi jelöltet támogatta: Salacz József helyettes első-jegyzőt és Jeszenszky Frigyes közjegyzőt segédet.

— **Köllő Miklóst,** a szerencsétlen véget ért szobrászt ma temették a fővárosi művészvilág nagy részvéte mellett. A képzőművészeti társaság tagjai és a főváros előkelőségének számos tagjai jelentek meg a végtisztességen.

— **Iparosok rokkant- és nyugdíjgyesülete** rövid idő előtt alakult meg az aradi kerületi ipartestületek kiküldötteinek jelenlétében. Az egyesület vezetősége már megkezdte akcióját s az aradi kereskedelmi és iparkamara kerületének iparosságához a következő lelkes hangú felhívást bocsátotta ki:

Hosszu évek óta táplált régi vágya teljesült a kerület kézműiparosságának. Szívós kitartású munkálkodással, hét esztendei fáradozás után létrejött az „Arad kerületi iparosok rokkant- és nyugdíjgyesülete”, melynek alakuló gyűlését a kerületbeli ipartestületek kiküldöttei 1899. évi szeptember hó 8-án tartották Békés-Csabán s melynek alapszabályait a m. kir. belügyminiszter f. évi augusztus hó 7-én jóváhagyta. Megvan tehát adva a mód és az alkalom a kerület minden kézműiparosának, hogy csekély heti befizetések ellenében a maga és övéi nyugalmas jövőjéről gondoskodhassék. Az „Aradkerületi iparosok rokkant- és nyugdíjgyesülete” ezt czélozza. Azért alakul, hogy a kisiparos, a ki vagyonnal nem bír, a ki egy életpálya verejtékes munkája közben nem tehetett félre annyit, hogy abból öreg napjaira megélhetne, az egyesület segítségével biztosít-

hassa tisztességes megélhetését, családjának fenntartását akkorra, ha akár a munkaképtelenség beállása, akár pedig előregedés miatt kiesik kezéből a munka szerszáma.

(Arról szólva, hogy mindenkinek mennyire kötelessége az övéiről való gondoskodás, melyre az egyesület módot nyújt, így folytatja a felhívás:) Felhívjuk azért a kerület összes iparosságát a rokkant- és nyugdíjgyesületbe való belépésre. Lépjen be az egyesületbe tagul minden iparos, irassa be abba tagul mindenki a feleségét, a hitestársát is. Lépjenek be különösen a fiatalabb iparosok, a kiknek még sokal könnyebb a járulékok befizetése s a kik előtt az a biztató jövő áll, hogy huszonöt évi munkálkodás után nyugalomban élvezhetik öreg napjaikat. De lépjenek be az idősebbek is, mert a magasztos czél csak úgy érhető el, ha a kerület iparossága mint egy egész tömörül a zászló alá és filléreiből hatalmas tőkét terem el.

Beiratkozni a kerületben mindenütt az ipartestületeknél és az ipartársulatoknál lehet. A beiratkozás határideje 1900. évi nov. 15-ike. Beiratkozáskor egyszerűen mindenkorra 4 (négy) korona fizetendő. Az 1901. év kezdésétől fizetendő járulék (melyet szintén az ipartestületeknél, illetve társulatoknál kell fizetni) hetenkint 60 fillér. Ezt a csekélységet mindaz az iparos elbirhatja, a ki ad valamit a maga és övéinek jövőjére. Áldásos munkára, a legnemesebb czélú önmegadóztatásra hívjuk fel a kerület iparosságát. Ne maradjon el senki, hanem vállalt vállalhoz vetve támogassa a magasztos törekvést, mely egyetértés mellett Isten segítségével diadalt fog aratni. Arad, 1900. évi szeptember hó 8-án. Az Aradkerületi iparosok rokkant- és nyugdíjgyesületének igazgatósága Kristyórány János, elnök. Nikolits Péter, társelnök. Id. Rozenthal Ignác (B.-Csaba), alelnök. Reinhart Gyula (Arad), alelnök. Edvi-Ilés László, titkár. Kiss Ferencz, titkárhelyettes.

— **Castellan gróf pazarlása.** Boni de Castellau gróf, aki tudvalevőleg pár év előtt Gould Annát, a leggazdagabb amerikai hölgyet vezette oltárhoz, mint a *New-York Journal* jelenti, nem csekély pénzzavarban szenved. A hitelezők egész raja rohanta meg a grófi párt és a hozománynak sok milliója fog áldozatul esni a könnyelmű gazdálkodásnak. Álljon itt például a következő kis számadás:

Börzevesztések 1898-ban	3,500.000 frank
Adományok royalista czélra	5,000.000 „
Kosztüm Gould Anna részére	30.000 „
Képviselőválasztási költségek	2,500.000 „
Tizezer pantallón nadrág	750.000 „
Az Avenu du Bois-n levő palota berendezése	500.000 „
Egy dejeuner költsége	1,500.000 „
Az Avenu du Bois-n levő palota építési költségei	15,000.000 „
A „Wallhalla“ yacht és annak 3 évi költsége	3,250.000 „
A grófnő ruhátára	1,400.000 „
Egy prémes bunda a gróf részére	55.000 „
Száz elegáns mellény	7.500 „
Nyakék a grófnőnek	250.000 „

A grófnak a Gould család a házasság napján a következőket ajándékozta:

Gould György ajándéka Boni grófnak	8,000.000 frank
Hozomány	20,000.000 „
Edwin Gould ajándéka Boni grófnak	20,000.000 „
A grófnő birtokának értéke	35,000.000 „

— **A nyugdíj bizottság** ma Salacz Gyula polgármester elnöklethe alatt tartott ülésén tárgyalta Petrovics Mihály iktató nyugdíj-ügyét. Petrovicsot, a millénniumi évet hármasan számítva, 28 évi szolgálat után nyugdíjazták.

— **Megczáfolt eljegyzési hír.** Ma az összes lapok hozták azt a hirt, hogy Feldmann Jakab kassai, illetőleg karlsbadi fürdőorvos eljegyezte Taaffe Lujza grófnőt. Mint tudósítónk telefonon jelenti, az egész eljegyzési hírből és a hozzáfűzött érzékeny meséből egyetlen szó sem igaz. A Taaffé grófi család és ma az állítólag

eljegyzett grófnő is felhatalmazta a *Tagesbote*-t annak kijelentésére, hogy az egész eljegyzési hírek semmi alapja nincsen, merő kólmány és mese az egész.

— **A főkapitány és alkapitány afférje.** Kolozsvárott érdekes affér foglalkoztatja a közvéleményt. Deák Pál rendőrfőkapitány ellen Pataky Sándor alkapitány följelentést adott be a városi tanácshoz. A följelentés tárgya lényegében nevetséges csekélység, azonban mégis különös világitásba helyezi a kolozsvári rendőrség viszonyait. A közbiztonságra mindenestre káros hatással van, ha a rendőrség két legelső tisztviselője ilyen fajta gyerekségekkel „szekálja” egymást. A dolog lényege az, hogy Pataky Sándor alkapitány valami kiküldetésben bérkocsit használt és a kocsisnak a viteldij fejében egy korona 30 fillérről szabályszerű nyugtát adott át. Deák Pál főkapitány pedig a nyugta kifizetését megtagadta. Ezért tette az alkapitány a följelentést, a melyben azt is panasolja, hogy a főkapitány ezt már többször megismételte. A tanács legutóbbi ülésén foglalkozott ezzel a furcsa följelentéssel és kimondta, hogy a polgármester saját hatáskörében dönthet. A míg pedig a főkapitány és alkapitány ilyen apró tüszurásokkal mulat, a közbiztonsági állapotok egyre „kedvezőbbek” lesznek.

— **Halálozás.** Ozv. Hegyi Józsefné szül. Hegyi Mária, saját, úgy az alólítottak nevében is mély fájdalommal tudatja, forrón szeretett s felejtethetetlen férje, illetőleg testvér, vő, sógor, unokatestvér, nagybátya és rokon Hegyi Józsefné, f. évi szeptember hó 19-én, éjjeli 12 órakor, életének 48-ik s boldog házasságának 22-ik évében, hosszas betegség után bekövetkezett jobblétre szenderült. A boldogult hült tetemei szeptember 21-én, d. u. 4 órakor fogtak Kasza-utca 8. sz. a. házból róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat szeptember 22-én, d. e. 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában a Mindenhatónak bemutatni.

— **Magánorvosok honorárium.** Érdekes rendelet látott napvilágot tegnap. A magánorvosok által szedhető díjakat megállapító szabályzat ez. A szabályzat négy r. közzétett állapotot állapít meg. A vidéki városokra és megyékre a negyedik fokozat érvényes. Főbb részleteiben a következő: Ha a beteg két kilométernél távolabb lakik az elhívott orvostól, úgy a fuvardijon kívül még az út ideje is felszámítható az orvos részéről. A látogatás díja: egy korona, minden további nyolczvan fillér. Műtéteknél husz koronánál nagyobb díj nem kérhető. Éjjeli orvosi látogatásnál a díjak 50%-al nagyobbak. Több, egy lakáson lakó betegnél csak fél díjazás szedhető. Orvosi bizonyítványok díja négy korona. Harmincz napon túl terjedő betegségeknel az össz-gyógydíj felére szállítandó.

— **Építész kisasszony.** Beszterczéről jelentik, hogy az ott letelepedett Paulas Erika kisasszony, aki már tavaly télen az építész-diploma megszerzésével a nőemancipáció számára újabb teret hódított meg, a napokban ismét oly eredményt ért el, melyet a történetírók a modern nő diadalaként említhetnek fel. Paulas kisasszony ugyanis a beszterczei állami erdőszigazgatóság palotájának építésére kiírt pályázaton részt vett és a heves pályázati harcából, mint győző került ki. Ez az első eset, hogy nő állami építést vezet. Paulas kisasszonynak különben ez nem az első munkája. Már több mint husz nagy épületet épített. Paulas Erika kisasszony a beszterczei városi főmérnöknek, Paulas Józsefnékné a leánya.

— **Pisztoly-párbaj.** Szabadkáról sürgönyzik: Szigeti József és Szekenderevics János gyógyszerész ma pisztoly-párbajt vívtak. Háromszori golyóváltás volt megállapítva. A párbaj sebesülés nélkül ment végbe.

— **A megakadt udvari vonat.** A jaslói hadgyakorlatok befejezése után a király tudvalevőleg udvari különvonaton elutazott Bécsbe. Mint most egy krakói lap jelenti, kellemetlen incidens érte a királyt ez utazás alatt. A vonat tudniillik Jedlicze és Tarnovietz állomások között megakadt, mert a pálya ott nagyon emelkedik s az egy lokomotív nem tudta a vonatot a lejtőre felvinni. A nevezett lap szerint közel egy óráig vesztegelt a nyílt pályán az udvari vonat, míg a legközelebbi állomásra egy kiscigitő lokomotív meg nem érkezett. Az udvari

vonat vezetője állítólag még az elindulás előtt figyelmeztette az állomásfőnökséget, hogy egy mozdony gyenge lesz a kérdéses helyen, Horosiewicz vasúti aligazgató erre a vonat végén még egy mozdonyt akart hozzácsatolni, de e tervéről biztonsági okból lemondott.

— **Akik nem adnak katonának szállást.** A lefolyt hadgyakorlatok alatt a katonaság és polgárság között több ízben merültek fel sürölődások és összekocczanások melyeknek oka többnyire az volt, hogy a polgárok nem akartak szállást adni katonáknak. A nagy gyakorlatok — egyes vidékekre mért ezen valóságos istencsapások — elmúltak: nem azonban a polgárság ellenszenva a katonakövartélyosok iránt. Mert katonák kísérik a kataszteri mérnököt is, és azok segítenek a felvételezés terhes munkájában a helyi matyimókusoknak. Ezek a katonák, noha teljesen civil foglalatosságuk van, ugyancsak katonák és a pénzügyminiszter úgy okoskodott, hogy: mivel katonák, lássa el őket lakással és élelmezéssel a község. A község előjárósága pedig úgy tett, ha egyszerűen szállásolta az ilyen mérnökinas-katonákat az egyes polgárokhoz, csak úgy, amint gyakorlat idején az ezredek legénységét szokták, azzal a kikötéssel, hogy élelmezze is a polgár a hozzá beszállásolt katonát. Ez ellen tiltakoztak mostanában a havas-dombrovcziaiak akik felirtak a pénzügyminiszterhez, hogy megváltják inkább a beszállásoltat, de katonát egész ellátásra egyikük sem fogad el. Kétségteljesen kívül joguk van ehhez a havas-dombrovcziaiaknak, mert senkire sem erőszakolható békében a katonavendég. Am a miniszter más-ként vélekedik és elutasítván a felebbezést, utasítja az alispánt, hogy szorítsa a nevezett községeket arra, hogy fogadják el a katonákat teljes ellátásra.

— **Minosz király palotája.** Egy Evans nevű amerikai megalálta Minosz király palotáját. Eddig csak a mítosz világából valónak tartották a Minoszról és palotájának labirintusáról szóló történetet, de ezentúl nagyon megváltoztatják majd a történetírók a nézetüket: a mese valósággá vált. Már Schliemann is úgy tervezte, hogy egy krétai dombon ásásokat fog e célból eszközölni. A világhírű régész keresztül is vitte volna a tervét, de a domb teljesen műveletlen tulajdonosának nagyon kevés volt az érzéke a mithologia, Ariadne, Thészeusz vagy Minosz király iránt, hát egyszerűen megtagadta babonás félelmében Schliemannnak a domb átengedését. Ugyanígy viselkedett Evanszal is. De a yankee elhatározta, hogy ha addig él is, tulajdonába veszi a dombot bármilyen áron. Pénz és pörösködés voltak az eszközei és évek múltán lépésről-lépésre, de mégis elhódította a parasztlól a földet. Fáradozását a legnagyobb siker koronázta s mondhatni már az első csákány-ütések és kapavágások busás kamatot hoztak áldozatkésztségeért. Ásatásai egy Krisztus előtti 14. vagy 15. századbéli remek palotának romjait tárták fel. Evans szentül megvan győződve és állítja, hogy a palota Minosz krétai királyé volt. Először egy nagy oszlopos folyosót ástak ki, amely a főépülettől elválasztotta a mellék helyiségeket. Ezek a mellék helyiségek a balszárnyon voltak és labirintyszerű összevisszaságban elhelyezett kamarákból állottak. Ariadne fonala volt szükséges ahhoz, hogy az ember bennük el ne tévedjen. A folyosó jobb szárnyán lépcső vezetett egy pompás előcsarnokhoz, amelyből hatalmas ajtó nyílt Minosz tanácskozási-termébe. Ebben a teremben minden megmaradt a maga régi helyén. A király trónusa kőből van. Vészetekkel van díszítve s a támlája stilizált tölgyfalevél. A trónus mindkét oldalán kőpadok vannak. Ezen ültek a király tanácsosai. A terem, amelynek falain még meglátszanak a freskók maradványai, nem volt befűdve: a tanács szabad ég alatt tartotta gyűléseit. Magmaradt a palota könyvtára is, megvannak a „könyvek” is: különböző alakú agyagtáblácskák ezek, amelyekre éles hegyes vassal írtak. Csodálatos, hogy ezek a táblácskák ilyen épségben maradtak; az agyag már régen szétesett volna, de a régészek őrangyala őrködött az épségben maradásuk fölött. Gyakor tudniillik tűz pusztított Minosz palotájában és az kőerőssé gette az agyaglapokat, amelyek megmaradtak Evans urnak, aki mintegy ezer darabot ásott ki belőlük. Sajnos, a rajtuk levő írás ismeretlen és nagyon sok időbe kerül, amíg a tudósok ki

tudják betűzni. A palota falain arczkép-freskók voltak, amelyek csodálatosképpen szilintén épségben maradtak. A Minotaurusz házában természetesen egy csomó bikaképmásra is akadtak. Minden igen nagyon érdekes és történeti szempontból fontos. Gyanus a dologban csak az, hogy Evens ur — amerikai.

— **Az osztálysorsjáték** mai húzásán a következő sorsjegyeket húzták ki nagyobb nyeménnyel: 20000k onót nyert 48684, 10000 koronát 59659, 5000 koronát 75571, 80135, 6489, 86991, 90792, 41578, 3432 és 92104.

— **Messze terjed a kitűnő hír;** bizonyítja ezt ama rendkívül pártolás, a melyben nemcsak a helybeli, de széles körben a vidéki közönség is részesíti Porter Vilmos koronás áruházat, Aradon az Andrássy-téren, a Központi szálloda épületében. A ki egy pillanatra megáll a koronás áruház ragyogó kirkatai előtt, az csodálkozik azon, hogy hányféle cikk kapható ott és mily feltűnően olcsók az áruk. Naponta érkeznek újabb és újabb újdonságok, és most az iskolai beiratkozások idején szívesen hívjuk fel különösen a vidéki közönség figyelmét Porter Vilmos pompás koronás áruházára a Központi szálloda épületében, mint olyan bevásárlási forrást, melyet szoliditásánál fogva bárkinek nyugodtan ajánlhatunk.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A város háztartása.

— A jövő évi költségelőirányzat. —

Arad, szeptember 20.

Aradváros hármassbizottsága mai ülésén tárgyalta a város jövő évi költségelőirányzatát, mely kevéssé különbözik a jelen évitől. Ez a kis különbözet, mint a rossz gazdasági viszonyok között másként nem is lehet, a város terhére esik és az idejé pótdónak egy százalék-kal, azaz 54%-ra való felemelését igényeli. Az előirányzatban úgy a kiadások, mint a bevételek összege emelkedett, de a kiadásoké nagyobb mérvben, úgy, hogy az idejé hiány is megszorodott. Tiszta képét nyújtja ennek a következő összehasonlítás:

kiadások az idén:	1.421,720 korona,
a jövő évben:	1.435,950 korona,
több kiadás:	14,230 korona,
bevételek az idén:	998,860 korona,
a jövőben:	1.003,790 korona,
több bevétel:	4930 korona. (a

két többletet összevetve a kiadások többlet 9300 koronával nagyobb.)

hiány az idén:	422,860 korona,
a jövőben:	432.160 korona,

a hiány emelkedése 9,300 korona,

pótdó az idén:	53%
----------------	-----

a jövőben:	54% (azaz, a
------------	--------------

fenti számadatok alapján 53¹/₁₀₀%, mely azonban 54%-ra egészített ki:

A bevételeknél nagyobb többlet mutatkozik a vágóhídi díjaknál mintegy 1000 koronával, az adóvégrehajtási díjaknál 1040 koronával, a városi fogyasztási illetéknél 7,000 koronával, (ez azonban csak színleges, mert ez esetben kevesebbet térít meg az állam), az árvaház jóvedelménél 1000 koronával. Nevezetesebb csökkenés mutatkozik az árvapénztári kölcsönök kamataiból járó 10%-nál 3000 koronával, a szikviz fogyasztási adó után várható jóvedelemnél 2000 koronával.

A kiadásoknál nagyobb összeget vettek fel a tisztviselők fizetése és lakbérére 7000 koronával, a bünygyi osztály felállításá miatt a rendőr legénység fizetésére 2000 koronával és aapidijasok fizetésére 1000 koronával, az utcák tisztítására 300 koronával, a városi épületek fenntartására 1000 koronával, az iskolák fenntartására 600 koronával.

Uj kiadási tételek: az „Erzsébet“ tüdőbetegek szanatóriumi alapítványának évi járuléka 500 korona, a „Salacz Gyula-alapítvány“ évi kamata 400 korona, a mentőintézmény költsége 1900 korona, a Szent Háromság-szobor költségének évi részlete 6800 korona, a népszámlálás költsége 2500 korona.

Ezekkel szemben igen sok kiadási tételnél mutatkozik kisebb csökkenés s néhány rendki víli tétel elmarad.

A hármass bizottság a tanácsnok, a főszámvevőnek megállapítása alapján tett előterjesztését, melyet Kádas Kálmán tanácsnok adott elő, elfogadta azzal, hogy Sarlot Domokos főkapitány indítványára egy új, ingyenes fürdő felállítására 3200 koronát vett fel.

Az ülésen Salacz Gyula polgármester előnöktele alatt jelen voltak:

Institoris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Kádas Kálmán és Varjassy Lajos tanácsnokok, Bund Henrik főszámvevő, Posgay Lajos dr., Boros Vida, Millig József, Fetter Géza, Funkelstein József, Hegedüs László, Magyary Ferencz, Domonkos Lajos, Deutsch Bernát, Glück Károly, Lócs Rezső, Müller Gyula, Münz Ferencz, Mittner József, Zikó János, Nagy Lajos, Pollák Vilmos, Bozsik György.

A jövő évi költségvetés, mely most már a közgyűlés elé kerül, teljes részletességgel, a következő:

Bevételek.

I. Rendesek.

Az 1898. év végén maradt pénztári készlet	58.33
Földhaszonbérékből	143261.21
Városi épületek bérjövödelméből	60860.—
A tégláégetés céljából kiaknázandó városi földekért várható jövedelemből	3200.—
Legeltetési díjakból	19250.—
Mértékhitelítési és mérlegkölcsonzési díjakból	8600.—
A városi törzsvagyonból várható jövedelmek és pedig: a) a takarékpénztárban elhelyezett készpénz utáni kamatból	2617.86
b) az Aradi és csanádi egyesült vasutak 15 darab részvénye után várható osztalékból	180.—
c) az italmérési jog kártalanítása fejében nyert tőke után 1900. évben esedékes kamatból	85986.—
A honvéd lovassági laktanya előtti városi vendéglő, valamint az országos és heti városok alkalmával felállítható laczikonyhák, ugy a birka-s düllön gyakorolható szeszes italok kimeréseért fizetendő bérekből	3425.—
Helypénzszedésből	78000.—
Partjavadalmi díjak szedéséből	8400.—
A halászati jog kezeléséből	160.—
A vadászati jog bérbeadásából	340.—
Falerakó helyek után fizetendő bérekből	12180.—
A vágóhídon levágandó marhák orvosi vizsgálata, valamint az ott felállított mérleg használatáért fizetendő díjakból	39700.—
Rendőri bírságokból	4540.—
Adóvégrehajtási és intési díjakból	11000.—
A vásártéri lovassági, valamint a Kossuth-utcai laktanyákért 1900. évben fizetendő bérösszegekből	22015.10
Atvonuló katonatisztek szállásbéréinek megtérítéséből	1450.—
Allami és községi adónak a haszonbérletők által leendő megtérítéséből	260.—
Mulasztási kamatokból megtérítendő adó és egyéb tartozások hátralékaiból	1600.—
Arvapénztári kölcsönök kamatainak 10 százalékából	6000.—
Perköltségek megtérítéséből	750.—
Kutya-adóból	1700.—
A gabonapiacson lévő mérlegházakban való mérések után fizetendő díjakból	2932.50
A város által kiszolgáltatandó katonai előfogatok után várható jövedelemből	400.—

A közuti vaspálya és téglagyár, valamint az első gyártelep részvénytársaság által az utcái terület használatáért fizetendő összegből	1000.—
Adóbecslési bizonyítványok kiállítását után várható jövedelemből	200.—
Iparengedélyekért járó díjak és bírságpénzek után várható jövedelemből és az államtól várható ipariskolai segélyből	6800.—
Az alsófoku kereskedelmi iskola után várható bevételből	1560.—
A községi kötelekbe való felvételért fizetendő díjakról	90.—
Városi fogyasztási illetékből	65000.—
Szikvíz fogyasztási adó után várható jövedelemből	6000.—
Ingatlan átíratási díjakból	24000.—
Hivatalos bizonyítványok kiállításáért, építési engedélyek és levéltári másolatok kiadásáért fizetendő díjakból	3600.—
A városi községi iskolai kiadások részben való fedezésére az államtól 1900. évre várható segély és a többi iskolák jövedelméből	13640.—
A város területén felállított hirdetési oszlopok után fizetendő díjból	122.—
Az államilag segélyezett városi siktetnéma iskola részére várható jövedelemből	2260.—
A kincstár által az anyakönyvvezetés mellett alkalmazottak fizetési megtérítéséből	4085.—
A városi árvaház részére várható jövedelemből	10780.—
A város közönsége tulajdonát képező épületekben lakók által fogyasztott vizért megtérítendő díjakból	1270.—
A kerékpár adó után várható jövedelemből	2000.—
A nyári színházért fizetendő bérből	6000.—

II. Rendkívüliek.

Különnféle rendkívüliek várható bevételekből	2400.—
30%-os részesedés az állami italmérési jövedék-többletből	36618.80
Az állami borítal adó és huszfogyasztási adó beszedési jog megváltásából várható jövedelem	200.000.—
A kórház alapítványi tőke 1900. évi kamataiból	2360.—
A két temető felügyelőnek a temetőalapról a házi pénztár javára megtérítendő fizetése fejében	2160.—
A temető-alap tőkéjének 1900. évben esedékes kamataiból	945.—
Az apaállat beszerzési alapról az apaállatok tartásával járó kiadások fedezésére fordítandó összeg	2000.—
Holtmaros használatáért fizetendő díjakból	50.—
A város fogyasztási adó természetű jövedelmeiben előállott kevesletért várható állami segély	88000.—
A bevételek összege:	1.003.790.—

Kiadások.

I. Rendesek.

Tisztviselők fizetése és lakbére	195360.—
Az adó kezelésénél alkalmazottak fizetési és lakbére, valamint végrehajtási kiadásokra	23690.—
Nem választott hivatalnokok és alkalmazottak fizetése és lakbére	12540.—
A városi fogyasztási pótdó szedésénél alkalmazottak fizetése	19400.—
A rendőr legénység fizetése	71200.—
A cselédség bére	16407.—
Tűzoltók és toronyőrök fizetése, lakbére és ruhailletménye, továbbá a tűzoltói szerek fenntartása és beszerzésére	26720.—
Kegydíjakra	7082.—
A napidij mellett alkalmazottak fizetése	18615.—
Irodai és hivatali szükségletekre	4500.—
Nyomatványok és hirdetésmények	6800.—
Napidíjakra és utazási költségekre	2140.—
A vágóhid kezelésével összekötött kiadásokra	13600.—
A városi épületek fenntartása és kezelésével járó kiadásokra	22000.—

A városi épületeknek és takarmányoknak tűzkár ellen való biztosítására	6900.—
Illetékekre	200.—
Perköltségekre	800.—
A városi ingatlanok után fizetendő állami adó	22560.—
Illeték egyenértékre	6755.52
Az utcák világítására	42850.—
Az utcák tisztításánál alkalmazott személyzet fizetése és az ahhoz szükséges fogat és eszközök fenntartására és beszerzésére	27440.—
Parti művek emelésére és a meglevő védgát fenntartására	8080.—
Tüzifa és kőszén beszerzésére	7000.—
Előfogatozásra	3000.—
A rendőri legénység és szolgáloményzet ruházatára és felszerelésére	12500.—
Letartóztatott egyének tartási költségeire	1000.—
A kórházakban ápolandó vagyontalan betegek után fizetendő gyógyköltségek és gyógyszerekre	1200.—
A város községi kötelekbe tartozó szegények segélyezésére és ellátására	64000.—
Lelencz és árvagyermek tartására	2670.—
A polgári menházban O felsége I. Ferencz József nevére tett alapítvány és járulékaik czimén	5400.—
A községi iskolák fenntartására	203940.—
Az ipartanoncz iskola kiadásainak fedezésére	12600.—
Az alsófoku kereskedelmi iskola segélyezésére	5384.—
A siktetnéma iskola kiadásainak fedezésére	3940.—
A rom. kath. egyháznak	6100.—
A gör. kath. egyháznak	2050.—
Az ágostai evang. egyháznak	800.—
A gör. kel. román és szerb egyháznak	3720.—
A reform. evang. egyháznak	1600.—
A helybeli zenede segélyezésére 8 öl tüzifa illetményen kívül	1600.—
A gör. kel. szerb hitfelekezetűek 5% közoktatási járuléka	1300.—
A gör. kel. román hitfelekezetűek 5% közoktatási járuléka	2300.—
Az izraelita hitvallásuaknak 5% közoktatási járuléka	7000.—
Az ágostai evang. hitfelekezetűek 5% közoktatási járuléka	1040.—
A mértékhitelítő hivatal szükségleteire	3400.—
Atvonuló katonatisztek által használandó szállások és istállók utáni bérekre	1800.—
A katonaság részére beszerzendő anyagok és egyéb kiadásokra	1600.—
A helypénzszedéssel összekötött kiadásokra	7120.—
A sétányok, faiskolák és fasorok fenntartására	6000.—
A kutyaadó kezelé-ével kapcsolatos kiadások	120.—
A gabonapiaczi mérlegházak szükségletére	1207.10
Az aradi jótékony nőegylet irányában fennálló 1260 frt tőke tartozás után fizetendő 6% kamat	151.20
A városi kórház alapnak a házi pénztár ellen fennálló 10,076 frt 20 kr. tőke követelése után járó 6%-os kamat	1208.06
Az osztrák földhitel intézettől felvett 1.071,433 frt 80 kr. kölcsön 21 és 22 félévi törlesztési részletére	107143.—
Az osztrák földhitelintézettől a vágóhid építésére felvett 126,000 forint kölcsön 17 és 18 félévi törlesztési részletére	12650.40
Az osztrák földhitelintézettől a honvéd laktanya kibővítésére felvett 64,000 frt kölcsön 17 és 18 félévi törlesztési részletére	6424.60
Az osztrák földhitelintézettől a honvéd lovassági laktanya kibővítésére felvett 42,000 frt kölcsön 13 és 14 félévi törlesztési részletére	4216.80
Az osztrák földhitelintézettől a fa- és fémipari iskola építésére felvett 62,000 frt kölcsön 11 és 12 félévi törlesztési részletére	6224.—
Az osztrák földhitelintézettől a Marospart erődítésére felvett 110,000	

frt kölcsön 6 és 7 félévi törlesztési részletére	11044.—
Az osztrák ált. földhitelezettől a kulturmérnöki épület emelésére felvett 24.300 frt kölcsön 4, 5 és 6 félévi törlesztési részletére	2646.10
Az aradi és csanádi gazdasági takarékpénztártól a fa- és fémipar iskola kibővítésére felvett 11.500 frt kölcsön utáni 2. tőketörlesztési részlet és kamatra	3002.—
A városi tisztai nyugdíj alap kamatjövendelméből fedezetet nem nyerő nyugdíj összeg pótlására	31970.—
A telefon közhasználatáért fizetendő díjakra	960.—
Titkosrendőri kiadásokra	600.—
Az aradi kereskedelmi és iparkamárának járó, de általa az aradi kereskedelmi akadémiának átengedett hozzájárulási költség	2000.—
Háztartási vegyes kiadásokra	4900.—
Egészségügyi kiadásokra	4100.—
Fürdő örök fizetésére	768.—
A ménési vinczellér iskolában a város költségére elhelyezett egy növendék ellátási illetményére	300.—
Állattenyésztési kiadásokra	3580.—
A 98. cs. és kir. gyalogezred 150 éves fennállásának megünneplése alkalmából tett 1000 frtos alapítvány 5% kamata	100.—
A szárazér szabályozása hozzájárulási költségeire	3560.—
A csatornamű kiépítésére felvett kölcsön után fizetendő törlesztési hányadból és kamatokból az 1900. évre a város közönségére eső 1% Aradváros házi pénztára által a város tulajdonát képező és a csatornamű hálózatába eső házak után 1900. évre fizetendő csatornázási illetékre	5700.—
A város közönségének tulajdonát képező és a vízvezetéki hálózatba eső házak, utcák, terek, sétateretek és a közutaknál felhasználandó vizért fizetendő díjakra	13570.—
A Kölcsey-Egyesület által évenként rendezendő nemzeti kegyeleti ünnepek felmerülő költségek hozzájárulására	200.—
Az aradvárosi árvaház szükségleteire	30270.—
A „László gyermek otthon” részére tett alapítványnak kamataira	400.—
A m. kir. honvéd hadapród iskolánál Aradváros közönsége által létesített alapítvány után 1900. évre fizetendő járuléka	800.—
Aradvárosában létesítendő képtár műcsarnok beruházási költségeire	1000.—
A budapesti Erzsébet királyné szanatóriumnál tett alapítvány évi járuléka	500.—
A Salacz Gyula polgármester nevére tett alapítvány kamata	400.—
A mentő-intézmény költsége	1900.—

II. Rendkívüliek.

Az előre nem látható szükségletek fedezésére	20000.—
Az állami boritaladó és hufogyasztási adó beszedési jog megváltásával és ezen adó beszedésével összekötött kiadásra	186850
A városligetet fenntartó polgári lővészegylet segélyezésére	2000.—
Az aradi honvédegyelet részére megszavazott segély	2400.—
A szegény tanulókat segélyező egyesületnek	2000.—
Aradvárosában 1900. évben megtartandó löversenyhez a város törvényhatósági bizottsága által megszavazott versenydíj fedezésére	1000.—
A millenniumi emlékre megszavazott 20000 frtból 1900. évre eső IV. részlet fedezésére	4000.—
Budapesti m. kir. kertészeti tanintézetben Aradváros költségére elhelyezett egy tanuló részére megszavazott ösztöndíj fedezésére	400.—
Az Atzél Péter-féle könyvtár vételárának törlesztésére a Kölcsey-egyletnek 80 éven át fizetendő összeg fejében	240.—

A budapesti mensa akadémia egyesület részére 5 évre megszavazott segélyből az 1900. évre járó 3 részlet	300.—
Szerb tövis kiirtásra	600.—
Az aradi polgári tűzoltókar részére megszavazott segély	1800.—
Az aradi izraelita ótökony nőegylet által fenntartott népkonyha költségei fedezésére	1000.—
A Szentháromság szobor évi részlete	6800.—
A népszámlálás költsége	2580.—
A kiadások összege:	1,435.950.—
Ezzel szembe állítva a bevételeket, mutatkozik hiány:	432160.—
Ennek fedezésére az egyenes adó után számított 54% pótdadó vettetik ki.	

TÖRVENYKEZÉS.

§ Budai Árpád elítelve. Nagy port vert fel annak idején Kolozsvárott Budai Árpád esete, aki jegyesét, Szadler Gizát arczán meglötte és súlyosan megsebezte jegyesének atyját is, ki közbevetve magát, leányát a dühöngő elől kiszabadítani akarta. Mint Kolozsvárról sürgönyzik, ma tartották meg a végtárgyalást, melynek egyik érdekessége az volt, hogy a bíróság tárgyalás közben helyszíni szemlét tartott és ott a helyszínen egy puskműves szakértővel próbálvéseket tettetett. A bíróság Budai Árpádot bűnösnek mondotta ki és 3 évi és 4 havi fegyházra ítélte.

NAPIREND.

Szeptember 21. Péntek. Róm. kath. naptár: Máté apostol. — Protestáns naptár: Máté apostol. — Görög-keleti naptár (szeptember 8.): Kisasszony napja. — A nap kél 5 óra 30 perczkor, nyugszik 5 óra 42 perczkor. — A hold kél 3 óra 8 perczkor, nyugszik 4 óra 21 perczkor. Időjárás. Légnymás reggel 7 óraker 708 5 milliméter, délután 2 óraker 766 6 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 óraker C° + 14.2, délután 2 óraker C° + 23.0. — Szél iránya és ereje reggel 7 óraker DK. 4, délután 2 óraker K. 3. — Felhőzet reggel 7 óraker felhős, délután 2 óraker többnyire derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter. Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg. Szabadságharozói emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér. Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Erekléymuzeum helyisége mellett ülésterem. Szeptember 23. Az aradi polgári önszegélyző-egylet mint szövetséget közgyűlése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ óraker. — Kuvin hegyközség közgyűlése délelőtt 9 óraker. — Hangverseny-nyel egybekötött táncvizsgalom G. orokon. — Magyarát hegyközség közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Világos hegyközség közgyűlése délután 3 óraker. Szeptember 29. Az 1900. évben besorozottak egyrészenek táncvizsgálma (Városliget.) Október 6. A vértanúk emlékezete.

Használt iskola-könyvek erős keménykötésben fél árban kaphatók, gymnasium, reál és tanítóképző intézet részére

valamint a többi tanintézet számára is. Teljes raktár tiszta és jókarban lévő könyvekből. Veszünk polgári fiu és felső kereskedelmi iskolai használt könyveket.

INGUSZ I. és FIA könyvkereskedésében

a Kun, Fülöp es Csath-féle gazdasági és általános ismétlő iskolai olvasókönyv főbizományi raktárosa. Arad, templom-utca. Egy intelligens III—IV. polgári osztályt végzett, jobb házból való leány elárusítónőnek felvétetik. 2366

KÜLÖNFÉLÉK.

□ A legpontosabb óra. Amerikában, New Hampshireben egy öreg takács él, akinek nagy a hira a környéken. Ugyanis bármikor megkérdezhetik tőle, hogy hány az óra, ő erre a gyomra sugallatára a legnagyobb pontossággal megmondja az időt. Az ebédjét pont délben eszi meg jó étvágygyal, de ha nincs akkor az asztalon az étel, kiszól a feleségének a konyhába:

— Anyjuk, siessen kend az ebéddel, elmult már dél!

Egyszer, amikor kérdezték tőle megint, hogy hány óra, rögtön felelte:

— Negyed hét mult öt percczel!

— Akkor rosszul jár a gyomra, bátyám, mert még csak háromnegyed hat van.

Az lett a vége, hogy fogadtak egy dolárba: mi jár jobban, az öregnek a gyomra, vagy a másik félnek az órája. Elmentek a legközelebbi templomhoz, amelyről tudták, hogy órája jól jár. És ezuttal is kitűnt, hogy az öregnek milyen pontosan jár a gyomra, mert míg a tornyon hét óra volt, addig a tamáskodó ember órája hetedfél órát mutatott.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 20.

Délitőzsde. Buzakinlát türethető, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 40,000 métermázsa kerül forgalomba 5—10 fillérel magasabb árakon. Egyéb gabonaművek közül rozs 7 $\frac{1}{2}$ fillérel drágább, árpa bágyadt. Időjárás derült, szép.

Zárul 12 óraker:

Buza októberre	7.83—7.64
Buza 1901. áprilásra	8.05—8.06
Rozs októberre	7.11—7.12
Rozs 1901. áprilásra	7.42—7.44
Zab októberre	5.23—5.24
Zab 1901. áprilásra	5.53—5.55
Tengeri szeptemberre	6.50—
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.95—4.96
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 óraker:

Buza októberre	7.65—7.66
Buza 1901. áprilásra	8.08—8.09
Rozs októberre	7.16—7.17
Rozs 1901. áprilásra	7.46—7.47
Zab októberre	5.23—5.24
Zab 1901. áprilásra	5.53—5.54
Tengeri szeptemberre	6.40—6.45
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.97—4.96
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 óraker:

Osztrák hitelrészvény	665.60
Magyar hitelrészvény	673.—
Leszámitolóbank részvény	445.—
Ríma-Murányi vasmű részvény	532.—
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	665.75
Közuti vasút	601.—
Városi villamos vasút részvény	290.—

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 20. —

Mal jegyzéseink: Készártó nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsanként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 20. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogrammon sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 97 — 98 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 96 — 97 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 98 — 99 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslelészám. Szeptember 17-én volt készlet 39053 darab, szeptember 18-án főlhajtott 495 darab, szeptember 18-án elszállított 620 darab, szeptember 19-én maradt készletben 38928 darab. Uzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. szeptember 20.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	96.10
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	90.80
Magyar arany 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	100.—
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	99.60
Magyar keleti vasút	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	99.—
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	162.75
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.50
Osztrák papírjárdék	97.35
Osztrák járdék ezüst	97.20
Osztrák járdék arany	97.15
Koronajárdék	97.40
1860-iki államsorsjegy	131.75
Osztrák-magyar bankrészvény	1705.—
Magyar hitelbank részvény	673.—
Osztrák hitelintézet részvény	656.—
Osztrák-magyar államvasút	666.75
20 frankos arany (Napoleon)	19.32
Német birodalmi márka	118.35
London	242.—
Páris	96.25

CSARNOK.

A csudavesszők.

Írta: Ujváry Péter.

(Vége.)

Mar-Ukba utána betegedett. És mikor halálát közeledni érezte, az egek urához emelte lelkét és így fohászodott

— Uram, bölcs vagy, hogy nem engedsz tiszta látást a földi szemnek ezen halandó életében. Aldozatot hoztam neked, mert úgy kívántad. A patriárákhoz kegyelmesebb voltál, mert az ő fiát nem kívántad áldozatul. De nem panaszkodtam soha sem. A szemem nem látta és én nem tudtam, a hét közül melyik az, akinek én nagyobb szeretettel, nagyobb gondozással tartozom. De most magadhoz szólítasz, én uram. Részem lesz a világosságodban és ha én a te birodalomból alátekintek és látom véremből való fiamat mostoha szeretetem öklrésznny örökében, attól félek én istenem, hogy trónod elé borulok és teszek ellened szörnyű vádakat. Engedd hát, hogy még földi életemben megismerjem őt és megáldhassam a szívem szerint. És magához hívatta a hét fiút, hogy áldást osszon nekik.

A fiuk elébe járultak, de a menyország világosságába áthaladó lelke sem tudta megkülömböztetni az igazit a mostohák között. Nagy szomorúsággal tette áldó kezét a fiuk homlokára és tett ilyen végzést:

— Itt való életemnek ez az utolsó rendelése: vagyonom egyik fele legyen a fiamé, a másik fele hat-hat egyenlő részben a fiaimé.

Mar-Ukba meghalt és a fiuk osztozni akartak az örökségben.

Mentek tehát Benoához, a csudatevéseiről híres bírónak, mondván:

— Atyánk úgy rendelé, hogy örökének egyik fele legyen a fiáé, a másik fele hat-hat egyenlő részben a fiaié. Tégy bölcs bíró igazságot közöttük. Kit illet a félvagyon.

Mire Benoah imígyen szólt:

— Nem tehetek igazságot köztetek, mert nem tudom, melyik a Mar-Ukba fia.

Ezen beszéd hallatára sápadtra vált az orcájuk és felkiáltottak egy értelemben:

— Valamennyien fiai vagyunk.

— Nem lehet az, — vélekedék a bölcs — a fia csak egy lehet mert végrendeletében, mint magatok valljátok, külömbiséget tőn a fia és a között. Menjete hát haza és kérdezték meg bizalmas szolgáitoktól, hát ha ők többet tudnak.

Hazamentek és megvallatták a szolgálakat, de azok kevés jót tudtak. Mar-Ukba hat idegent nevelt — azt mondják — igazi fia mellett fiai gyanánt, de azt sem ő, sem Jefta, sem más élő ember nem tudta, melyik az igazi.

A hét fiu ismét Benoához ment. és szólt az egyik.

— Mond meg, bölcs rabbi, kié közöttünk a vagyon fele.

— Ezt ne tőlem kérdezzétek, hanem Mar-Ukbatól.

— A halottat hogy idézzük itélőszéked elé. Benoah megsimogatta hosszú ősz szakálát és hosszú gondolkodás után így szólt:

— Kérjétek az istent, hogy adja reám Eli-

zeus próféta erejét. Feltámasztom halottaiból Mar-Ukbat és vallomásra kényszerítem. Ime, fogjátok ezt a hét vesszőt, a csudafa hajtásaiból fonottak. És menjetek ki a temetőbe, mikor az esti csillag az ég közepére hág. Aztán vesszőtétek meg Mar-Ukba sírját mind a heten egyszerre és így szóljatok:

— Mar-Ukba, csudatevő Beonah nevében parancsoljuk neked, kelj föl sírodból és tégy számadást velünk.

A fiuk, hogy így tegyenek, készségesnek vallák magukat. Mikor az esti csillag az ég közepére hágott, Mar-Ukba sírjához mentek és felálltak mellette hármassal jobbról-balról. Elifa a sír feléhez állott. A temetőben csönd volt és félelmetes sötétség. Csak messziről hangzott egy virrasztó kakas ébresztője.

A fiuk a jóslatos szózatra megreszkettek és magasra emelték a csudavesszőket. A torkukból vad ordítás szakadt és egyszerre sujtottak le valamennyien. De Elifa vesszője erőtellenül hullott ki a kezéből ő maga pedig a sírra borult, átölelte a két karjával és fölkiáltott:

— Ne bántsátok, Oh, ne bántsátok. Szent-ségtörők!

De azok nem hallották vad haragjukban, csak hullajtották le a vesszőcsapásokat Elifára, aki zokogott keserves fájdalomában és vigyázott rá, hogy egy fűszál se görbüljön meg a drága hantón.

A fiuk fáradsághul idézték Beonah, a csudatevő nevében Mar-Ukbat, de a sír nem nyílt föl és nem támadt föl a halottja, a kihez csöndesen szívárgott le Elifa gyöngyöző véráldozata.

Mikor a fiuk fáradságuk hiábavalóságát tapasztalták, gyűlöletes indulattal otthagyták a megszentelt hantokat és a városba mentek a Beonah háza elé. Durván zavarták föl a bölcs férfit hajnali álmából és ily beszédet fogadták:

— Te megcsaltál minket, bölcs rabbi, hitvány a te csudatevő hatalmad, mer Mar-Ukba nem támadt föl halottaiból.

Benoah így szólt:

— Az én hatalmam istentől való. Magatokban kerestétek a hibát.

— Mi úgy tettünk, ahogy parancsoltad.

— Megvesszőztétek a sírt?

— Megvesszőztük.

— Valamennyien? Mert csak így lehetett foganatja a halottidézésnek,

Ekkor Elifa kilépett a sorból és alázattal megcsókolta a bölcs kontösét, így szólt:

— Uram én engedetlen voltam. De nem tehettem másképp. A szívem sajogni kezdett, mikor láttam, hogy testvéreim a szentelt sír nyugalmát háborítják. Azért a sírra vettem magam. Ők engem vesszőztek, a sír bántalan maradt.

Benoah mellére ölelte az ifjút:

— Szülőapád sírját védted fiam, — szólt és aztán szigoruan folytatta, a többiekhez fordulván:

— Ez az ifju, a Mar-Ukba fia, ti csak a fiai voltatok kegyelemből. En földézttem Mar-Ukba szellemét. Ime, lássátok, megszólalt az a fia kegyelében. Mert a fiui kegyelet többet tudó mint az anyának az ő ösztöne.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 20. —

Fehér Kereszt szálloda. Kollár Imre fakereskedő Kolozsvár. — Peres Ernő utazó Budapest. — Divarak Albin utazó Bécs. Kohn József utazó Budapest. — Zimmerer Henrik kereskedő Kikinda. — Kunke Hugó utazó Bécs. — Messer Gyula utazó Budapest. — Freind Lajos kereskedő Szeged. — Dolak József utazó Bécs. — Morawetz Aladár utazó Szeged. — Klein Mór utazó Bécs. — Salamon Károly utazó Budapest. — Bernauer Jenő utazó Bécs. — Rotter Zsigmond utazó Budapest. — Jadarovszki Árpád titkár Budapest. — Weisz Ignác utazó Budapest. — Deutsch Lajos utazó Temesvár. — Freund Lajos utazó Bécs. — Dr. Forinka Lajos ügyvéd Káransebes. — Ribicka Gusztáv utazó Brunn. — Koncsek Péter utazó Prága. — Salamon Gotfried utazó Berlin.

Központi Szálloda. Follinus Emil vasúti titkár Budapest. — Kallian Mirajlovics földbirtokos Szabadka. — Csukár Karolina magánzó Budapest. — Vas Béla felügyelő Budapest. — Löwy Alajos utazó Budapest. — Albert Károly utazó Trieszt. — Zuki-

man József kereskedő Taucz. — Greuger József utazó Bécs. — Szólás József utazó Budapest. — Weinbacher János utazó Bécs.

Vass Szálloda. Kohn Jakab utazó Budapest. — Baron Mór utazó Budapest. — Bálint Valerie magánzó Temesvár. — Kakuja Aranka magánzó Temesvár. — Strasser Lajos birtokos Gurahoncz. — Groza János szentszéki titkár Nagyvárad. — Löwy Lipót utazó Budapest. — Wilhelm Armin utazó Bécs. — Eipel Sándor utazó Bécs. Gross Lajos utazó Budapest. — Rosenfeld Hermin utazó Budapest. — Weisle Izidor utazó Budapest. — Szabó Lajos utazó Budapest. — Altman N. utazó Budapest. — Dániel Béla gyógyszerész Versetz.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnág este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjél	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

NYILTTÉR.*

Halászlé.

Az idei halszezon beálltával ma és minden következő pénteken a legfrissebb halakból készített halászlé kapható.

ÉDES MUST.

A mai naptól kezdve

a „Millennium“ sörarnokban a legkitünőbb

édes must kapható

literenként utcai kimérésre 32 krért.

Kiváló tisztelettel:

Braun és Schuch

Millennium sörsarnok és étterem tulajdonosok.

Eladó

2737

50 darab 1¹/₂ éves, véssen átesett, 50—55 kilogramm átlagos súlyu

herélt sovány sertés.

Megtekinthető:

Gurahonczon, Szabadi Istvánnál.

A jegyzői teendőiben

teljesen jártas és józan magaviseletű állandó segédet

keresek.

Fő feltétel vasszorgalom és megbízhatóság.

Javadalmazása havi 30 korona készpénzfizetés. Mellékjövedelmet havonta átlag 20 koronát biztosítok.

Ezenkívül teljes ellátás, lakás és kiszolgálás.

Ha az alkalmazandó bevál, 1901. évi jan. 1-től a mellékjövedelem meghagyásával fizetését havi 50 koronára emelem fel.

Az állás 1900. évi okt. 1-én foglalandó el.

Buttyin, 1900. szept. 20.

Kfürszky Iván,
jegyző.

2736

Legjobb szabás!

ARADI CZIPÉSZEK

TERMELŐ SZÖVETKEZETE

ARADON, TEMPLOM-UTCA, MINORITA-PALOTA.

Egyedüli a maga nemében, csakis saját készítményű

női és férfi-czipőket,

gyermek- és leányka-topánkákat

komót- és más czipőneműeket tart raktáron vagy készit megrendelés után.

Nem gyári munka, de azért olcsóbb és jobb.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek. Hához tetszés szerinti időben választékot küldünk.

Löderer, m. kir. honvéd-százados féle rugganyos sarokkészülék, úgy női mint férfi czipőn alkalmazható, csakis nálunk kapható.

Különféle színű cremek és lakkok nagy raktára.

Feltűnő olcsó árak!

Kitűnő minőségű anyagi!

2174

3190—1900. pm.

Pályázati hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagyméltóságú magyar királyi földművelésügyi miniszterium folyó évi szeptember hó 13-áról kelt 8347—1900. eln. sz. leiratával az 1901 évi január hó 1-én betöltendő állami állatorvosi állásokra a pályázatot kiírta.

A pályázati kérvények folyó évi október hó 15-ig nyújthatók be, és pedig azoké, kik jelenleg közszolgálatban állanak nálam, kik pedig közszolgálatban nem állnak, közvetlenül a nagyméltóságú földművelésügyi miniszteriumnál.

A pályázati egyéb feltételek hivatalomban a nivalatos órák alatt bármikor betekintheők.

Aradon, 1900. évi szeptember hó 18-án.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

5903—164/1900.

Szabályrendelet

a kerékpároknak (bicikli, tricikli, tandem, vagy bármely név alatt előforduló ilyenemű közlekedési, vagy sport-eszközök) városi adóval való megterhelheteséről.

1. §. Aradi lakosok tulajdonát képező, vagy általuk használt teherhordó tartánnyal, ládával el nem látott kerékpárok után darabonként és évenként közigazgatási végrehajtás útján behajtandó öt forint vagy 10 (tiz) korona városi adó fizetendő.

2. §. A kerékpár tulajdonosa, vagy használója köteles a kerékpárt, annak gyári számát és más legközelebbi ismertető jelét ezen szabályrendelet életbeléptetésétől számított 15 nap alatt a városi adóügyi osztálynál bejelenteni és a kerékpáradót a fél nevével, a kerékpár ismertető jelével és adófizetési év és napló számával ellátott nyugta és az év és napló számmal ellátott adójegy ellenében az adópénztárnál egyszerre lefizetni. Az adójegy a kerékpár kormányrudjára, attól elválaszthatatlanul reá illesztendő.

3. §. A kerékpárra erősített jegy az év folyamán el nem távolítható. Ha a jegy elvesz, vagy elromlik, a városi adóhivatalnál a jegy elvesztése bejelentendő s az elromlott jegy beszolgáltatandó, a mikor is a városi adóhivatal a régi jegy érvénytelenségét feltüntetvén, a félnek a jegy előállítás költségeinek megtérítése ellenében új jegyet szolgáltat ki.

4. §. A kerékpáradó a naptári évre zámmittatik. Az évi adó teljes összegében és előre fizetendő az év első hónapjának közepéig.

5. §. A kinek időközben jut kerékpár a birtokába, kerékpárját a városi adóhivatalnál azonnal és annak használatba vétele előtt bejelenteni és érette az egész évi adót ugyanaz alkalommal befizetni köteles s aki évközben kerékpárján tudad, vagy a kerékpározással felhagy, a befizetett adó visszatérítését nem igényelheti.

6. §. Midőn egy kerékpár tulajdonosában évközben változás áll be, az új tulajdonos a kerékpár után már megfizetett évi adót újból megfizetni nem köteles, ha az eladótól az adó megfizetését igazoló nyugtát s a megfelelő jegyet is megszerzi s ezen körülményt a nyilvántartásban leendő keresztülvezetés végett a városi adóhivatalnál 24 óra alatt bejelenti.

7. §. A kerékpárok utáni adófizetés alól fel vannak mentve: a) a tényleges szolgálatban álló katonai egyének, kik parancsnokságuk rendelkezései folytán kerékpározni kötelesek; b) a posta- és táviratszolgák; c) a városi rendőrök és tűzoltók; d) kerékpárok elárusítói raktáron tartott kerékpárjaik után; e) kerékpáron a város területén keresztül vonuló és oly idegenek, kik kerékpárjaikkal 8 (nyolcz) napon túl a város területén nem tartózkodnak; f) tiz éven aluli gyermekek, ha az 1-ső §-ban körülírt járműveket a házon belül használják; g) az aradvárosi önkéntes tűzoltókar működő tagjai;

a) b) c) alattiak is azonban csak tényleges szolgálatuk tartamára és csak annyiban, amennyiben szolgálati egyenruhában kerékpároznak; a) g) alattiak, ha működésükre nézve a kapitányi hivataltól kiállított igazolvánnyal bírnak. Az ily tűzoltók azonban a kerékpárt csak a tűzvész helyére való menethez és jövethez használhatják.

Az a) alatti katonai személyek ezen jegyeket felettes parancsnok-

ságuk, a b) c) alattiak pedig felettes hatóságuk és azok megkeresésére dijtalanul kapják.

8. §. Idegen kerékpárosok, kik 8 napon túl, de egy havi időtartamot meg nem haladó ideig tartózkodnak a városban, ezen időtartamra 2 (kettő) korona kerékpáradót kötelesek fizetni.

Hosszabb időre terjedő itt tartózkodás esetén az egész évi adó fizetendő általuk.

9. §. Ha az 1-ső §-ban körülírt jármű használatban nincsen, az után adó nem fizetetik.

Az ily használaton kívüli járművet tartozik tulajdonos a városi adóügyi osztálynál bejelenteni, a melyre a városi hatóság ellenzárt alkalmaz.

A ki az ellenzárt levenni kívánja, azt előzőleg a városi adóügyi osztálynál bejelenteni köteles.

10. §. Ellenőrzés gyakorolhatása céljából köteles a kerékpáros a rendőr felhívására azonnal megállani és adójegyet megmutatni.

A ki a rendőr ebbeli felhívásának eleget nem tesz, kihágást követ el, s a szegény alap javára 10 koronáig terjedhető bírsággal sújtható.

11. §. Jövedéki csonkítást követ el és a megrövidített vagy a megrövidítés veszélyének kitett adón kívül közigazgatási végrehajtás útján behajtandó 100 (száz) koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtatik:

a) a ki kerékpárt tart és azt az 1. és 8. §§-ok szerint be nem jelentette;

b) a ki a 2., 3., 6. és 8. §§-ok szerint jegy nélkül kerékpározik;

c) a ki kerékpárját eltitkolja, hamis kerékpárjegyet használ, vagy kerékpárjegyet elidegenít;

d) a ki az ellenzárt a városi adóügyi osztályhoz való bejelentés nélkül leveszi, 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtatik.

A jövedéki csonkítás megtörténte és megállapítása esetén a kerékpár elkobozható s a kiszabott pénzbírság és adó befizetéseig visszatartandó. Ha a kiszabott pénzbírság és adó 15 nap alatt be nem fizetettnek, az elkobzott kerékpár nyilvános árverésen eladható. A befolyt vételárból először az adó, azután a pénzbírság fedezendő s az esetleg fenmaradó rész a kerékpár tulajdonosának kiadandó.

12. §. Kihágást követ el, ki a nagym. m. kir. belügyminiszterium által a kerékpárookra vonatkozólag 42154/1897. sz. a. kiadott körrendelet rendelkezéseit be nem tartja. Kihágás esetén első fokban a kapitányi hivatal, másodfokban a tanács, harmadfokban a belügyminiszterium határoz.

A szabályrendelet egyéb intézkedései körül felmerülő ügyekben, ideértve a jövedék csonkítási eseteket is, első fokban a tanács, másodfokban a közigazgatási bizottság illetékes, melynek határozatai ellen az 1896. XXVI. t.-cz. 34. §-a értelmében a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak van helye.

13. §. A kerékpáradó jövedelem a városi házipénztár javára, az esetleges bírságolásból befolyó jövedelem pedig a szegényügyi kiadások fedezésére fordítandó.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1900. évi április hó 12-én tartott rendes havi közgyűléséből.

Kiadta:

Institőrís Kálmán,
főjegyző.

A törvényhatósági bizottság 19407/394. számú határozata alapján ezen szabályrendelet 1900. évi szeptember 10-én életbe lép.

Telefon 222.

Nagy csillár raktár.

Telefon 222.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy **ARADON, Templom-utca (Minorita-palota)**, dusan felszerelt raktárt tartok

üzleti-, irodai-, ebédlői-, háló- és fogadóterem gáz- és villany-, kombinált (azaz) légszesz- és villany-csillárokból

lámpákból, melyek valóban ritka szép és kitünő kivitelben, felette olcsó gyári árban szerezhetők nálam be. Mint a „Magyar gázizzófény részv. társ.” (Auer világítás) aradmegyei képviselője az eladott világítási cikkekért megújításra készen helyezem el és a felszerelési munkálatokért külön díjat nem számítok fel. Legujabb szerkezetű légszesz-főzőkészülékeket, légszesz vasalókat, szeszizzó fényégőket tartok, melyek megkímélik a háziasszonyt a kellemetlen szénzagtól és olcsón, gyors és egyenletes munkát tesznek lehetővé.

E I S E R S Á N D O R

a magyar gázizzófény részvénytársaság és különböző csillárgyár képviselője

ARAD, Templom-utca (Minorita-palota.)

2591

Városi és megyei telefon szám: 394.

Városi és megyei telefon szám: 394.

Az Arad szab. kir. város védnöksége alatt álló

Schreyer ZENE-CONSERVATORIUMBAN

mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások augusztus hó 27-től szeptember hó 15-ig minden napon d. e. 9—12-ig és d. u. 2—6-ig tartatnak.

Az intézet nagyszabású szervezete, a tanári kar magas és sokoldalú képzettsége, valamint a legalaposabb és legcélszerűbbnek bizonyult tanrendszer a Schreyer zene-conservatoriumnak az országos magy. kir. Zeneakadémia után az első helyet biztosítja.

Tanítatnak mint főtanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon czimbalom, orgona, minden fuvóhangszer és magánének. Mint mellék-tárgyak: zeneelmélet, összhangzattan, zeneszerzés, zenetörténet, aesthetika, magyar irodalom, karének, zongora összejáték, kamara zene, zenekar iskola és zene-módszertan, ugyanazon tanterv szerint, mint az országos zeneakadémián Budapesten.

TANÁRI KAR:

Schreyer Harry, zongora kiképzés, ének és módszertan.
Unger Mór, hegedű, közép- és kiképző osztályok, karének, zenekariskola.
Sperber Frigyes, hegedű, mélyhegedű, kam.-zene.
Müttermüller József, gordonka, zongora és kamarazene.

Odry Lehel, ének, hangképzés.
Békéssy Ferencz, ének, elméleti tantárgyak.
Schreyer Jakab } zongora és zong. összejáték.
Szilágyi Gyula }
Uresch B., fuvóhangszerek.
Siebert Hermina, ének, hangképzés.

Müttermüllerné Lengyel Erzsi } zongora.
Klein Sándorné }
Bayer-Bettelheim Ida, felügyelőnő }
Purcsi János, czimbalom.
Herczeg Róza } segéd-tanítónők.
Hegyessy Gizella }

Tandíj egy évre az alsó osztályban 50 frt, a felső osztályokban 60 frt, fuvóhangszerekre 10 frt, a mely összeg mindenkor előrefizetendő, kívánatra fél, negyedévi, sőt havi részletekben is.

Beiratások augusztus hó 27-től szeptember 10-ig d. e. 9—12-ig és d. u. 2—6-ig a Schreyer zene-conservatoriumban (Szabadság-tér 21. sz. a. Lengyel-féle ház) történnek. Beiratási díj 5 frt.

Az igazgatóság figyelmeztetni kívánja saját érdekükben, úgy a múlt évi, mint az újonnan jelentkező növendékeket, hogy a beosztás alkalmasabb eszközölhetése végett beiratkozásra mielőbb jelentkezzenek.

Az igazgatóság:

2379

Schreyer Harry. Unger Mór. Müttermüller József. Sperber Frigyes.